

Azərbaycanın milli brendi: Ulduz şokoladları

SƏH. 3

Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 93-cü ildönümünə həsr olunmuş şahmat turniri başa çatdı

SƏH. 3

İNNOVASIYA

SƏH. 5

İqtisadi qüdrətiniz nəmiş!

TİSADİYYAT

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

Bu gün Azərbaycan sözün əsl mənasında inkişaf yolundadır

Mayın 9-da Heydər Əliyev Mərkəzində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 93-cü ildönümü və faşizm üzərində Qələbənin 71 illiyi münasibətilə rəsmi qəbul təşkil edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak etmişlər.

Dövlətimizin başçısı rəsmi qəbulda nitq söyləmişdir. O, demişdir:

-Azərbaycan Qələbənin əldə olunmasında çox böyük rol oynamışdır - həm ön cəbhədə, həm də arxa cəbhədə. Altı yüz mindən çox Azərbaycan nümayəndəsi müharibədə iştirak etmiş, onlardan 300 mini həlak olmuşdur. Azərbaycan xalqı müharibə illərində qəhrəmanlıq göstərmişdir. Azərbaycanın bir çox nümayəndələri yüksək orden və medallarla təltif olunmuşlar. Arxa cəbhədə - Azərbaycanda böyük işlər görülmüşdür. Bizim zavodlarımızda hərbi texnika istehsal olunurdu. O texnika və silahlar ki, müharibənin ən ağır anlarında sovet ordusuna əvəzsiz xidmət edirdi. Azərbaycan neftçiləri bu illər ərzində yorulmadan çalışmış və sovet ordusunu yanacaq

sində qazanılmış Qələbə bizim ümumi qələbəmizdir. Biz Azərbaycanda həm tarixi həqiqətləri qoruyuruq, imkan veririk ki, tarix təhrif olunsun, eyni zamanda, müharibə veteranlarını da daim dəstəkləyirik və bundan sonra da dəstəkləyəcəyik.

Sabah biz Ulu Öndərin anadan olmasının 93-cü ildönümünü qeyd edəcəyik. Heydər Əliyev Azərbaycan tarixində müstəsna xidmətlər göstərmişdir, böyük tarixi rol oynamışdır. İki dəfə Azərbaycana rəhbərlik etmişdir. Hər iki dəfə Azərbaycanı tənəzzüldən, anarxiyadan, xaosdan inkişafa, tərəqqiyə doğru aparmışdır. 1969-cu ildə Azərbaycan Sovet İttifaqı respublikaları arasında ən aşağı yerlərdə qərarlaşmışdı. Heydər Əliyevin söyləyi, bacarığı, biliyi, xalqa olan bağlılığı nəticəsində cəmi 13 il ərzində Azər-

siyasi irsinə sadıq, onun siyasətini davam etdiririk, zənginləşdiririk. Təbii ki, vəziyyət dəyişir, dünya dəyişir. Bizim siyasi xəttimiz müstəqilliyin möhkəmlənməsidir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında müstəqil siyasət aparan ölkələrdən biridir. Son illərin tarixi bunu bir neçə dəfə sübut etmişdir.

Bu gün bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı, onun problemləri, qayğıları, təhlükəsizliyi dayanır. Azərbaycanda təhlükəsizlik məsələləri lazımı səviyyədə təmin edilir. İctimai-siyasi sabitlik mövcuddur. İnsanların rifah halı yaxşılaşır.

Azərbaycan bu gün dünyada etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Bizim beynəlxalq mövqelərimiz böyük dərəcədə möhkəmlənmişdir. Azərbaycanı indi bütün dünya ictimaiyyəti tanıyır və bizim fəaliyyətimizə böyük rəğbətə yanaşır. Azərbaycanda keçirilən global beynəlxalq tədbirlər həm imkanlarımızı, gücümüzü göstərir, eyni zamanda, bizə olan hörməti daha da artırır. Bu il Bakıda BMT-nin Sivilizasiyalar Alıyansının VII Qlobal Forumu çox

döyüşləri onu da göstərdi ki, bu gün Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır və istənilən vəziyyəti icra edə bilər.

O, demişdir: Beləliklə, bizim gələcək planlarımızla bağlı çox dəqiq təsəvvürümüz var. Biz ölkəmizi daha da gücləndirməliyik, Azərbaycan xalqının rifah halını daha da artırmalıyıq və dünya miqyasında Azərbaycan daha da möhkəm yer tutmalıdır. Bir sözlə, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini həll etmək üçün əlbəttə ki, beynəlxalq norma və prinsiplər əsas rol oynayır. Amma biz daha da güclü olmalıyıq və bu yolla gedirik. Bu yol Heydər Əliyev yoludur. Biz onun siyasətinə sadıq, bu yolla gedirik və bundan sonra da gedəcəyik, Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyini təmin edəcəyik.

təmin etmişlər. Sovet ordusunun yanacağına mütlaq əksəriyyəti Azərbaycan neftçiləri tərəfindən təmin edilirdi. Bütün bu amillər deməyə əsas verir ki, Azərbaycan Respublikası faşizm üzərində Qələbənin əldə edilməsində çox böyük rol oynamışdır.

Bu ilki Qələbə günü Azərbaycanda xüsusi ruh yüksəkliyi ilə qeyd edilir. Aprel döyüşləri dövlətimizin və Ordumuzun gücünü, xalqımızın birliyini, həmrəyliyini və vətənpərvərliyini nümayiş etdirmişdir. Bilirik ki, döyüşçülərimizin qarşısında həmişə veteranlarımızın obrazı, Böyük Vətən müharibəsi veteranlarının nümunəsi dayanır. Bu gün veteranlarla söhbət əsnasında onlar mənə deyirlər ki, əgər lazım olarsa, biz onların imkanlarından da müharibə zonasında istifadə edə bilərik. Yəni, öz yaşlarına baxmayaraq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində onlar bu gün öz rolunu oynamağa hazırdırlar.

Mən bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan öz tarixi keçmişinə çox böyük hörmətlə yanaşır. İkinci Dünya müharibə-

baycan ən qabaqçıl respublikaya çevrilmişdir.

Sonra dövlət başçısı tarixə nəzər salmış, 1970-2003-cü illərdə Heydər Əliyevin fəaliyyətindən, ona qarşı təzyiqlər, təqiblər, mətbuatda qarayaxmalardan danışımsındır. O, demişdir: 1993-2003-cü illərdə Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesi uğurla getmişdir, dövlətin əsasları qoyulmuşdur. Məhz buna görə biz həmişə deyirik ki, Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanın banisidir. Hər dəfə o tarixi yada salaraq, təəssüf hissi ilə qeyd edirik ki, əgər müstəqilliyimizin ilk illərindən Heydər Əliyev hakimiyyətdə olsaydı, bizim ölkəmiz Dağlıq Qarabağ problemi ilə üzləşməzdi. O, heç vaxt imkan verməzdi ki, orada separatçılar baş qaldırsınlar. Heç vaxt imkan verməzdi ki, xalqımıza qarşı və qanlı cinayət törədsin.

2003-cü ildən sonra Heydər Əliyev siyasəti Azərbaycanda davam etdirilir. Bu siyasətin alternativ yoxdur. Son illərin təcrübəsi onu göstərir ki, ölkəmiz və xalqımız yalnız bu yolla qabağa gedə bilər. Biz Ulu Öndərin

böyük uğurla keçirilmişdir. Keçən il Avropa Oyunları böyük uğurla keçirilmişdir, gələcək il İslam Həmrəylik Oyunları keçiriləcəkdir. Bu və digər mötəbər tədbirlər dünyanın diqqətini cəlb edir. Bu, bizim dövlətimizi gücləndirir.

Prezident qeyd etmişdir ki, Azərbaycan gələcək illərdə beynəlxalq aləmdə daha da böyük hörmətə layiq olacaqdır. Ölkə daxilində proseslər müsbət istiqamətdə gedir. Bizim regional əməkdaşlıqla bağlı təşəbbüslərimiz nəinki ölkəmizi, qonşu ölkələri də gücləndirir. Qarşımızda duran əsas vəzifə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllidir. Biz bu istiqamətdə həm siyasi, həm diplomatik və digər amillərdən istifadə edərək öz mövqeyimizi danışıqlar prosesində gücləndiririk.

Sonda dövlət başçısı Ermənistan ilə Azərbaycan arasındakı fərqlər göz qabağında olduğunu demiş, qeyd etmişdir ki, bu gün həm siyasi müstəvidə, iqtisadi sahədə, bütün digər sahələrdə, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində Azərbaycanın üstünlüyünü görməmək mümkün deyil. Aprel

Bioleji Təbabət Klinikası Almaniya - Azərbaycan

Üstünlükləri:

- Özünübərpa və müdafiə mexanizmlərinin pozulmuş funksiyalarının bərpası
- Xəstəliyin deyil xəstənin müalicəsi
- Yalnız təbii tərkibli potensiyalaşdırılmış dərman preparatlarından istifadə

MÜAYİNƏLƏR:

- Avtomatlaşdırılmış müasir laboratoriya vasitəsilə biokimyəvi, hematoloji, kliniki analizlər
- Çoxfunksiyalı, məsafədən idarə olunan rəqəmsal rentgen vasitəsilə onurğa, sümük- oynaq xəstəliklərinin müayinəsi
- Qaranlıq sahəli mikroskop vasitəsilə qanın funksional və keyfiyyət analizi
- 4D rejimli USM aparatı vasitəsilə ginekoloji, baş- beyin və qarın boşluğunun müayinəsi
- KT (kompüter tomoqrafiya)
- İkienerjili-rentgenoloji densitometr vasitəsilə sümük-oynaq xəstəliklərinin müayinəsi (osteoporozun erkən aşkarlanması)
- Videoendoskopiya (bronxoskopiya, qastrokopiya, kolonoskopiya, kolposkopiya)
- AFGEN Genetik diaqnostika mərkəzi (Türkiyənin Ege Universitetinin professoru Afiq bərdəlinin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərən müasir laboratoriyada bütün növ genetik xəstəliklərin dəqiq analizləri aparılır)
- BRD (biorezonans diaqnostika)- vasitəsilə virus və qurd xəstəliklərinin müayinəsi və müalicəsi
- EEQ -beyin hüceyrələrinin aktivliyi öyrənilir
- PZR laboratoriya aparatı vasitəsilə dəqiq və keyfiyyətli analizlər
- Elektromiografiya – periferik sinir sistemi xəstəliklərinin diaqnostikası və oxşar xəstəliklərlə differensial diaqnostikası aparılır.

MÜALİCƏLƏR:

- Plazmaferez
- Homeosiniatriya
- Ozonoterapiya
- Hidrokolonoterapiya
- Drenajoterapiya
- İynəbatırma (akupunktura)
- Tibbi kosmetologiya
- Şərq təbabəti ilə müasir təbabətin sintezi Biopunktura
- Osteopatiya
- Manual terapiya
- Autohemoterapiya
- Hirudoterapiya

Müasir aparatura ilə təchiz olunmuş müasir fizioterapiya şöbəsində ESWT, WINPLATE, Lazer, Maqnit aparatlarıyla elektroterapiya, Reabilitasiya, Massaj, Kinezioterapiya müalicələri aparılır.

"BiolejiTəbabət" klinikası
Ünvan: 3-cü mkr. Pişavari küç., 110
("Memar Əcəmi" metro stansiyasının yaxınlığı)
Telefon: (012) / (070) 430 89 89
(050) / (055)
e-mail: bioklinik@biolejitababat.az

Azərbaycanda ilk dəfə ödənişli yol istismara veriləcək

Yeni tikilən Ələt-Astara magistral yolunun gələcəkdə ödənişli olacağı gözlənilir.

Hazırda bu istiqamətdə çəkilən yolda torpaq bərkitmə işləri aparılır. Torpaq yatağının eni 26,5 metr, ayrıcı zolağı 4 metr olan və 4 hərəkət zolağından ibarət olacaq. Bu yolun özəlliyi ondan ibarətdir ki, Salyanın gi-

rişində başlayaraq Astara-İran sərhəddinə qədər heç bir yaşayış məntəqəsinin içindən keçmir. Yeni yolun tikintisi başa çatdıqdan sonra əvvəlki yoldan fərqli olaraq məsafə təxminən 40 kilometr qısalacaq. Alternativ yol olduğundan yeni magistral yolun gələcəkdə ödənişli olacağı gözlənilir.

“Azəravtoyol” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (ASC) nəzarəti altında yeni tikilən dövlət əhəmiyyətli yolda son vaxtlar işlər daha da sürətlənib.

Yeni magistral yolda nəzərdə tutulan onlarla yeraltı keçidin, tunelin, sukeçirənin, dairəvi bolarların tikintisi də başa çatıb. Köprülərin inşası isə davam etdirilir.

Salyan rayonunun Çuxanlı kəndi ərazisində Kürçayı üzərində 5 il əvvəl inşa edilən və Qafqazda analoqu olmayan körpüdə işlər yekunlaşıb. İki gediz, iki gəliş üçün nəzərdə tutulan 5 aşırımlı körpünün ümumi uzunluğu 363 metr, 150 metr asma hissəsi dayaqsız

olmaqla kanatlar vasitəsi ilə gərginləşdirilib.

Azərbaycanda yeni tikilən, ödənişli olması gözlənilən Ələt-Astara magistral yolundan il ərzində 5-6 milyon manat gəlirin əldə edilməsi planlaşdırılır.

Bu barədə “Azəravtoyol” ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Nəcəfli məlumat verib.

“Bir sürücü üçün ödəniş məbləği çox cüzi miqdarda təşkil edəcək. Yəni, 1 kilometr üçün təxminən 3-4 qəpik ödəniş hesablanacaq (100 km 3-4 manat). Bu təklifdən asılıdır. Təklif qəbul olunacağı təqdirdə rəqəmlər konkretləşəcək”, – deyərək “Azəravtoyol” rəsmisi qeyd edib.

“PAŞA Həyat” təcrübəsini tələbələrə bölüşür

Azərbaycanın ən iri sığorta şirkəti olan “PAŞA Həyat Sığorta” həyata keçirdiyi sosial layihələri çərçivəsində Dövlət İqtisad Universitetində növbəti görüşünü təşkil edib.

Şirkətin ictimaiyyətlə əlaqələr xidmətindən verilən məlumata görə, “Təcrübəni bölüş” adlı görüşdə “PAŞA Həyat”ın maliyyə departamentinin direktoru Əfqan Əfqanlı və universitetin bir qrup tələbə həyətə iştirak edib.

“PAŞA Həyat”ın təşəbbüsü ilə Dövlət İqtisad Universitetinin Karyera Mərkəzinin təşkil etdiyi görüşdə Əfqanlı uğurlu iş adamları olaraq tələbələrə öz karyera təcrübəsini bölüşərək onlara gələcək iş həyatında faydalı məsləhətlər verib.

Görüşdə Əfqanlı şirkətdə tələbələr üçün təşkil ediləcək karyera imkanları və təcrübə proqramları haqqında da geniş məlumat verib.

Görüşün sonunda tələbələrə sualları əsasında diskussiyalar aparılıb, real iş həyatı və əmək bazarında olan tələblər müzakirə edilib.

“PAŞA Həyat”ın “Təcrübəni bölüş” adlı layihəsi ölkədə fəaliyyət göstərən ali təhsil ocaqlarını əhatə edəcək. Layihənin məqsədi şirkətdə çalışan

uğurlu iş adamlarının tələbələrə öz karyera təcrübəsini bölüşərək, onlara gələcək iş həyatında faydalı məsləhətlər verərək onların karyeraya imkanlarını daha düzgün istiqamətə yönəltməkdəndir.

Qeyd edək ki, “PAŞA Həyat” 2013-cü ilin iyul ayından başlayaraq ölkədə fəaliyyət göstərən ali təhsil ocaqlarının tələbələr üçün sığorta sahəsində aid müxtəlif mövzularda ustad dərsləri də (Master Klasslar) təşkil edib.

Tələbələr arasında belə bir təlimin təşkil edilməsində əsas məqsəd iqtisadi sahədə təhsil alan tələbələrə sığortaya, o cümlədən həyat sığortası sahəsində olan maraqlarını, həmçinin bilik və bacarıq qabiliyyətlərini daha da artırmaq, eyni zamanda, cəmiyyəti sığorta sahəsi haqqında maarifləndirməklə yanaşı, sığorta bazarının inkişafına dəstək olmaqdır.

İndiyədək təşkil olunan təlimlərdə müxtəlif ali təhsil ocaqlarından 1800-dək tələbə iştirak edib. Təlimdə iştirakçı sayının çox olmasına şirkətin sosial məsuliyyət çərçivəsində gənclərin sığorta sahəsində maariflənməyə verdiyi mühüm dəyərin bariz nümunəsi kimi qiymətləndirmək olar.

Kapital Bank 90-cı filialını açdı

Kapital Bank filial şəbəkəsinin optimallaşdırılması layihəsi çərçivəsində metronun Gənclik stansiyasının yaxınlığında yerləşən Gənclik Mall ticarət-əyləncə mərkəzində sayca 90-cı filialını istifadəyə

verib. Bankdan verilən məlumata görə, müştərilər yeni konsepsiya əsasında təmir edilən filialda müasir bank xidmətlərindən istifadə edə bilərlər.

Qeyd edək ki, Kapital Bank filial şəbəkəsinin optimallaşdırılması istiqamətində müəyyən tədbirlər həyata keçirir. 2016-cı il ərzində Bankın 3 şöbəsi filiallara yönəldilib. Bu il ərzində ümumilikdə 4 şəhər və 6 regional filial binası yeni konsepsiya uyğun əsaslı təmir olunacaq. Bankın yenilənmiş filiallarında vahid korporativ interyer dizayn standartları tətbiq edilib və bu proses hazırda davam edir.

Azərbaycanda ən böyük filial şəbəkəsinə malik olan Kapital Bank 90 filialı və 2 şöbəsi ilə müştərilərin xidmətindədir.

İpoteka Fondu borcunu vaxtından əvvəl ödəyib

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu

Azərbaycan İpoteka Fondunun ilk istiqrazları üzrə öhdəliklər icra edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən ipoteka kreditləşməsinin bərpası və davamlılığının təmin edilməsi məqsədilə 2009-cu ildə istiqraz buraxılışı yolu ilə bazarın maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsinə başlanmışdır və bu günə qədər 9 emissiya üzrə 390 mln. manat məbləğində vəsait bazarın cəlb edilmişdir. Bu barədə İpoteka Fondundan bildirilib.

İpoteka ilə təmin edilmiş istiqrazların emissiyası təkrar ipoteka bazarının inkişafında və ipoteka kreditləşməsinin davamlılığının təmin edilməsində mühüm rol oynamışdır.

“İlk dəfə olaraq, 29 may 2009-cu il

tarixində Azərbaycan İpoteka Fondunun 55 000 000 (əlli beş

milyon) manat məbləğində 7 il müddətinə AZ2001008682 nömrəli təmin edilmiş istiqrazları dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Məlumat üçün bildiririk ki, Fondun aktiv və passivlərinin effektiv idarə edilməsi modeli, dayanıqlı likvidlik mövqeyi və kredit portfelinin yüksək keyfiyyəti sayəsində birinci emissiya üzrə öhdəliklər (55 mln. manat) həttə vaxtından əvvəl icra olunmuşdur.

Bununla da, Fondun ilk emissiyası uğurla və vaxtından əvvəl başa çatdırılmışdır. Uzunmüddətli öhdəliklərin idarə olunması sahəsində əldə olunmuş təcrübə nəticəsində Fondun növbəti istiqrazları üzrə də öhdəliklərin vaxtında icrası təmin olunacaqdır”, - Fondun məlumatında deyilir.

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən “Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi” layihəsi çərçivəsində çap olunub.

Azərbaycanın milli brendi: Ulduz şokoladları

Şokolad istehsalı dünyada ən mürəkkəb və qabaqçıl texnologiyalarla təchiz edilmiş sahələrdən biridir. Qətiyyətlə demək olar ki, şokolad və şokolad məmulatları istehsalı biznesin ən maraqlı və gəlirli istiqamətlərindəndir.

Keyfiyyətli şokolad əldə yox, ağzda əriyir, hamar, parlaq örtüyə malik olub, gözəl kakao ətri verir. “Şokolad” beynəlxalq söz olmasa da, bütün dillərdə anlaşılır. Şokolad qədim zamanlardan bütün dünyada çoxlu sayda qənnadı məmulatları arasında milyonlarla insanın həmişə sevdiyi ləziz qida məhsulu olmuşdur.

Lakin bu gözəl məhsul yalnız unikal dada malik deyil, o, həm də insan sağlamlığına birbaşa təsir göstərir. Ona görə də qətiyyətlə demək olar ki, bəşəriyyətin sağlam gələcəyi ekoloji təmiz məhsulların istehsalından bilavasitə asılıdır. İndi dünyanın bir çox ölkələrində ekoloji təmiz qida məhsullarının istehsalına və idxalına xüsusi diqqət yetirilir. Elə Azərbaycan da ekoloji təmiz qida məhsulları istehsalı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Ölkəmizdə qida sənayesinin inkişafı böyük önəm daşıyır.

Bu gün Azərbaycan dünyanı ən sürətlə inkişaf edən və rəqabətə davamlı iqtisadiyyata malik ölkələrindəndir, beynəlxalq reytinglərin hesabatlarda müsbət mənada daim ön sırada dayanır. Ölkədə sahibkarlara yaradılan müntəzib şərait, əlverişli iqtisadi mühit və möhkəm hüquqi əsasları olan qanunvericilik bazası iqtisadiyyatın bütün sahələrində olduğu kimi, qida sənayesinin də inkişafına təkan verir. Prezident İlham Əliyevin sahibkarlara göstərdiyi diqqət və qayğı, sahibkarların müdafiəsi ilə bağlı etdiyi sən çıxışlar, müvafiq fərman və sərəncamlar ölkə sahibkarlarını daha yaxşı işləməyə sövq edir. Yerli sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, ixracçılıq məhsul istehsalının stimullaşdırılması, yeni iş yerlərinin açılması ölkə başçısının daim diqqət mərkəzindədir və bu istiqamətdə iş adamlarına lazımı şərait yaradılmışdır.

Elə bu yaxınlarda, aprelin 9-da Prezident İlham Əliyevin sərəriyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci rübünün yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olu-

nan iclasında dövlət başçısı demişdir: “Azərbaycanda qeyri-neft sənayesinin beş faizdən çox artması, əlbəttə, həm göstəricidir, həm də yaxşı ümidlər verir ki, Azərbaycanda qeyri-neft sektoru daha da sürətlə inkişaf edəcək. Qeyri-neft sektoru bu gün Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas hissəsinə təşkil edir. Biz buna nail olmuşuq və gələcəkdə, əlbəttə, çalışmalıyıq ki, qeyri-neft sektoru bizim ixrac strukturumuzda da daha böyük çəkiyə malik olsun. Azad sahibkarlığın, azad rəqabətin inkişafı sürətlə gedir. Biz hələ bu yolun başlanğıcındayıq. Əminəm ki, görülməli tədbirlər və gələcəkdə iqtisadi sahədə şəffaflığın təmin edilməsi nəticəsində Azərbaycanda sahibkarlıq daha da sürətlə inkişaf edəcək”.

Azərbaycanda şokolad istehsalının inkişafı ötən əsrin ikinci yarısına təsadüf edir. Bu, elə bir dövr idi ki, ölkə iqtisadiyyatı inzibati-amirlik sistemindən bazar iqtisadiyyatına keçirdi və bunun üçün də müəyyən vaxt lazım idi. Ölkədə iqtisadi islahatların aparılması, yerli və xarici sahibkarlara müntəzib şəraitin yaradılması bu işi sürətləndirdi. XXI əsrin ilk addımları doğma respublikamız üçün uğurlu oldu.

Düzdür, əvvəllər əhali Rusiya, Polşa, Ukrayna, Moldova istehsalı olan şirniyyatlara üstünlük verirdi. Bəzən ölkəyə keyfiyyətsiz, saxlama müddəti ötmüş məhsullar da gətirilirdi. Lakin indi yüksək keyfiyyətli, ləziz Azərbaycan şokoladı, növbəti milli brendə çevrilmiş, habelə xarici bazarlara da yol tapmışdır. Bu missiyamı öz üzünə respublikamızda özəl sektorun ilk-

lərindən olan “Veysəloğlu” şirkətlər qrupunun tərkibinə daxil olan “Ulduz” şokolad fabriki götürmüş və bu gün bu işin öhdəsindən layiqincə gəlməkdədir.

2001-ci ildə bu fabriki fəaliyyətə başlamaqla daxili istehsalə, qənnadı məmulatları və qida məhsulları sənayesinə yeni keyfiyyət, yeni dad gətirdi. Yerli bazarı müxtəlif çeşiddə şokoladlar təklif edən fabrikin məhsulları qısa bir vaxt ərzində istehlakçıların rəğbətini qazandı. Fabrikin məhsullarına olan tələbat gündən-günə artdı. Keyfiyyətli məhsul, göz oxşayan qablaşdırma, çeşid bolluğu, sərfəli qiymət və yüksək xidmət istehlakçıların sayının sürətlə artmasına səbəb oldu.

İndi “Ulduz” şokolad fabriki ən müasir standartlara cavab verən, ekoloji təmiz, gigiyenik baxımdan təhlükəsiz şirniyyatlar, çeşidli karamellər istehsal edən müəssisə olub, keyfiyyətli məhsulları ilə istehlakçıların xidmətindədir.

Fabrik yarandığı gündən Azərbaycanın qida sənayesində mühüm yer tutan, istehlakçıların etibar etdiyi, eyni zamanda, beynəlxalq arenada ölkəmizi layiqincə təmsil edən müəssisələrdəndir. 15 il əvvəl fəaliyyətə başlamış fabriki ölkə iqtisadiyyatında qənnadı və yeyinti sahəsinin inkişafında mühüm rol oynamaqla, bu sahənin rəqibi olmayan liderinə çevrilmişdir.

Fabrikdə tam avtomatlaşdırılmış müasir avadanlıqların tətbiqi sayəsində məhsul istehsalı xeyli artmış və dünyanın ən qabaqçıl müəssisələri ilə rəqabət apara biləcək iş şəraiti yaradılmışdır. “Ulduz” şokolad fabriki “Ritm”, “Rocky”, “Tango”, “Xonça”, “Seasons”, “Sema”, “Wedding” və digər məhsulların müxtəlif çeşidləri ilə xarici bazarlarda da böyük nüfuz qazanıb. 2014-cü ilin əvvəlindən “Topnut” markalı “Draje” və “Çırtıdan”, “Fres”, “Alpinmilk”, “Villi” markalı “Karamel” xələrlərinin işə salınması ilə müəssisə öz fəaliyyət sahəsini daha da genişləndirmişdir.

Hazırda fabrikin istehsal gücü saatda 3200 kiloqram və daha artıqdır.

Keyfiyyətə daim önəm verən müəssisə rəhbərliyi dünya təcrübəsindən də bəhrələnir. Müəssisənin

əməkdaşları Almaniya, Belçika, İtaliya və bir sıra qabaqçıl Avropa ölkələrinin tanınmış şokolad istehsalçıları ilə fəaliyyət mexanizmini öyrənmişlər. Müəssisə rəhbərliyi iş prosesində keyfiyyət məsələsini daim diqqət mərkəzində saxlayır. Fabrikin məhsulları beynəlxalq standartların bütün tələblərinə cavab verir və həm yerli, həm də xarici bazarlarda istehlakçı etibar qazanmışdır. Belə ki, “Ulduz” fabriki beynəlxalq ISO 9001:2008-Keyfiyyət İdarəetmə Sistemi, İFS (Beynəlxalq Qida Standartı), BRC (İngilis Parakəndəçilər Birliyi Standartı), ISO 22000:2005 (Qida Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sistemi Standartı), ISO 10002:2004 (Müştəri Məmnuniyyəti Standartı), OHSAS 18001:2007 (Əməyin Mühafizəsi və Texniki Təhlükəsizlik) və digər sertifikatları almış özəl şirkətdir. Hazırda “Ulduz” şokolad fabrikinin fəaliyyəti FSSC 22000 (Qida Təhlükəsizliyi Sistemi Standartı), PAS 220 (Qida İstehsalçıları üçün Yeni Qida Təhlükəsizliyi Standartı) standartlarına tam uyğundur.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, “Ulduz” fabriki BRC, İFS standartlarını alan ilk Azərbaycan müəssisəsidir. FSSC 22000 və PAS 220 standartları dünyanı qabaqçıl şir-

kətləri olan NESTLE, UNILEVER, DANONE və KRAFT tərəfindən hazırlanmış və həmin standartların tələblərinə görə “Ulduz” fabriki Azərbaycanın ilk olaraq bu sənətkarlığa layiq görülüb. Bu gün müəssisədə 200-dən artıq işçi çalışır. Məhsul istehsalından istehlak qədər mərhələ-mərhələ yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin nəzarəti və müayinəsi ilə hazırlanır. Müəssisədə hazırlanan məhsulların analizi üçün peşəkar laboratoriya fəaliyyət göstərir.

Fabrikdə qida və qeyri-qida məhsullarının saxlanması üçün ən müasir avadanlıqlar ilə təchiz olunmuş anbar binası bu sahənin ekspertləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Fabrikin müxtəlif çeşiddə məhsulları həm Azərbaycanın bütün bölgələrinə göndərilir, həm də dünyanın 20-dən çox ölkəsinə, o cümlədən Rusiya Federasiyasının iri şəhərlərinə, həmçinin Ukrayna, Belarus, Gürcüstan, Latviya, Litva, Estoniya, Qırğızstan, Türkmənistan, Tacikistan, Yəmə, Fələstin, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və digər ölkələrə ixrac edilir.

“Ulduz” şokolad fabriki hər il Almaniya, Rusiya, Hollandiya, İran və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində keçirilən beynəlxalq sərgilərdə ölkəmizi təmsil edir.

Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin sahibkarlığın inkişafına verdiyi xüsusi dəstək nəticəsində müəssisənin 15 il ərzində istehsal gücü bir neçə dəfə artırılmışdır.

Lakin son illər bütün dünyada baş verən iqtisadi böhran Azərbaycandan da yan keçməyib. İqtisadiyyatın bütün sahələrində, o cümlədən qida sektorunda da böhran öz təsirini göstərdi. Manatın devalvasiyası və üzün məzənnə siyasətinə keçdikdən sonra “Ulduz” şokolad fabriki də özünün qiymət siyasətinə yenidən baxdı. ABŞ dollarının kursunun kəskin artması, manatın devalvasiyası bu müəssisədə də bir sıra çətinliklər qarşısında qoydu. Bu azmış kimi, idxal edilən xammalın da qiyməti artdı. Bütün bunları nəzərə alan Veysəloğlu şirkəti xaricdən idxal edilən mallara 30%-dək, “Ulduz” fabrikinin istehsal etdiyi məhsullara isə 20%-dək qiymət artımını yol verilən hesab edir.

Yaxın illərdə müəssisədə yeni məhsulların istehsalı, istehsalat sahələrinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. İstehsal həcminin artması yeni iş yerlərinin yaradılmasına imkan verəcəkdir.

Yeganə MƏMMƏDOVA

Hər kəsin Konstitusiyaya borcu...

Vergi borclarının alınması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər əsasən, hesablanmış vergilər üzrə borcların və faizlərin, tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinin təmin edilməsi üsulu kimi vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəməyə müraciət etmək vergi orqanlarının hüquqlarına aid edilib. Miqrasiya Məcəlləsi isə istər Azərbaycan Respublikasının vətəndaşının, istərsə də cənəblərinin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin vergi borcu olduğu halda, vergi orqanlarının müraciətlərinə əsasən məhkəmə qərarı ilə onların ölkədən getmək hüququnu müvəqqəti məhdudlaşdırır. «İcra haqqında» Qanunla məhkəmə qərarları əsasında verilmiş icra sənədləri könüllü icra üçün müəyyən olunmuş vaxtda borclu tərəfindən üzrsüz səbəbdən icra edilmədikdə, borclunun ölkədən getmək hüququ icra məmurlarının əsaslandırılmış təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər...

Övvəllər ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılması yalnız fiziki şəxslərə şamil olunurdusa, yanvarın 1-dən etibarən Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərə əsasən hüquqi şəxslərin icra qurumlarının rəhbərlərinə də bu qadağalar şamil edildi. Göründüyü kimi, ölkə qanunvericiliyi vergi borcunu tam ödəməyə kimi belə şəxslərin ölkədən kənara çıxmasına icazə vermir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən vergi ödəyicilərinin vergi öhdəliklərinə yerinə yetirməsi üçün onların maarifləndirilməsi...

məsinə xüsusi önəm verilir, nazirliyin bütün xidmət kəməllərini vasitəsilə verginin ödənilmə və bəyannamənin verilmə müddətləri, vergilərin vaxtında ödənilməsinə və bəyannamələrin vaxtında verilməsinə görə tətbiq olunan məsuliyyət tədbirləri və s. barədə mütəmadi maarifləndirilmə tədbirləri həyata keçirilir. Bununla belə, vergi öhdəliklərinə yerinə yetirməyən və vergi borcuna görə ölkədən çıxışına qadağa qoyulan vergi ödəyiciləri də əz deyil. Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində vergi borcuna görə ölkədən getmək hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış vergi ödəyicilərinin siyahısına əsasən, ölkədən getmək hüququ məhdudlaşdırılmış vergi ödəyicilərinin sayı 219, hüquqi şəxslərin icra orqanlarının rəhbərləri isə 115 nəfərdir. Rəqəmlər borcun ödənilməsinə uyğun olaraq müəddətli deyildir.

Qeyd edək ki, nazirlik tərəfindən vergi ödəyicilərinə vergi borcu barədə məlumat daha tez əldə etmək üçün bir neçə variant təklif edilir. Bunlar imkan verir ki, vergi ödəyiciləri vergi orqanına yazılı müraciət etmədən vergi borcları və ödəyici vergilər barədə daha tez məlumat ala bilsinlər.

Variantlardan biri Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzi vasitəsilə həyata keçirilir. Vergi ödəyicisi 195 nömrəsinə zəng edib «1» düyməsi ilə Vergilər Nazirliyinə qoşulduqdan sonra «3» düyməsini seçir, daha sonra VÖEN-ni daxil edərək «#» düyməsini sıxmaqla həmin tarixə vergi borcu barədə məlumatı əldə edə bilər.

Daha bir variant isə İnternet Vergi İdarəsinə daxil olmaqla vergi borcu barədə məlumat əldə etməkdir. Bunun üçün vergi ödəyicisi

ona məxsus istifadəçi kodu, parol, şifrə və ya gücləndirilmiş elektron imzadan istifadə etməklə «İnternet Vergi İdarəsinin

«E-bəyannamə, ƏDV-DH və ŞHV» (<https://login.e-taxes.gov.az/login/>) bölməsinə daxil olur, sonra «Məlumat axtar» altbölməsindəki «Şəxsi hesab vərəqəsi»nə daxil olmaqla öz öhdəlik və borcu ilə bağlı məlumatları əldə edə bilər.

SMS göndərməklə də bu fərsətdən istifadə etmək olar. Vergi ödəyicisi Vergilər Nazirliyinin təqdim etdiyi «İkiterəfli SMS xidmətinə» (www.taxes.gov.az/195sms) qoşulmaqla (abunə olmaqla) 21, xidmətdən sorğu vasitəsilə (SMS göndərməklə) isə 5 istiqamət üzrə vergi öhdəlikləri barədə məlumatları əldə edə bilər. Xidmətdən istifadə etmək üçün mobil operatorlara məxsus telefon nömrəsindən «195» istifadəçi kodu*şifrə#yəs yığımaqla qeydiyyatdan keçmək tələb olunur. Bununla yanaşı, vergi ödəyicisi abunə olmaqla və abunə olmadan da vergi öhdəlikləri barədə məlumatlara bilər. O, qeydiyyatdan keçirilmiş nömrədən 8195 nömrəsinə START yazıb SMS göndərməklə (abunə olmaqla) 21 sayda vergi öhdəlikləri barədə məlumatları SMS vasitəsilə əldə edə bilər. Eləcə də qeydiyyatdan keçirilmiş nömrədən 8195 nömrəsinə müvafiq rəqəmləri yazıb SMS göndərməklə (abunə olmadan) «1» - dövlət büdcəsinə olan vergi borcu, «2» - təqdim etməli olduğu bəyannamələr, «3» - fəaliyyətini aktiv və ya dayandırılmış olması, «4» - e-qutuda oxunmamış məktublarnın olub-olmaması və «5» - qeydiyyatda olan təsərrüfat subyektləri barədə məlumat ala bilər.

AYTÖN

Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 93-cü ildönümünə həsr olunmuş şahmat turniri başa çatdı

May ayının 7-də xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 93-cü ildönümünə həsr olunmuş vergi xidməti əməkdaşları arasında ənənəvi şahmat turnirinə yekun

vurulub. Aprel ayının 23-də start verilmiş yarışlar Olimpiya stemi üzrə keçirilib. Vergilər Nazirliyi Aparatının rəhbəri Əli Həsənov yarışın maraqlı rəqabət şəraitində keçdiyini

bildirib, qaliblərə diplomlar təqdim edib. Turnirin qalibi Vergilər Nazirliyinin 12 saylı Ərazi Vergilər Departamentinin əməkdaşı Ayaz Məmmədov-ub. Vergilər Nazirliyinin Bey-

nəlxalq əməkdaşlıq və maliyyə institutlarında vergi monitorinq baş idarəsinin əməkdaşı Fərid İsayev 2-ci, Bakı Vergilər Departamentinin əməkdaşı Turabi Əliyev- visə 3-cü yeri tutub.

Vergidən yayınan şəbəkə aşkar olunub

E-ticarətlə məşğul olan və məhsulları internet vasitəsilə reklam edilən vergi ödəyicilərinin fəaliyyəti təhlil olunarkən, «SİNTRA+» brendi adı altında su filtrlərinin satışını həyata keçirən fiziki şəxslər tərəfindən təqdim edilmiş vergi hesabatlarında bəyan olunmuş vergi öhdəlikləri və müzdlü işə cəlb edilmiş işçi sayları arasında ciddi kənarlaşmalar aşkarlandıqından, həmin vergi ödəyicilərinə vergi nəzarəti tədbirləri həyata keçirilib.

Araşdırma zamanı vergi ödəyiciləri Azər Nazim oğlu Həsənovun fəaliyyət göstərdiyi Bakı şəhərinin Səbail və Nərimanov rayonlarında yerləşən obyektlərdə («Su filtrlərinin servisi və saxlanması anbarı» və «Su filtrlərinin servis ofisi»), Mahmud Mayıl oğlu Müşkürovun Sumqayıt şəhərində yerləşən «Su filtrlərinin servisi və satışı» oby-

ektində, həmçinin Asim Alim oğlu Cəfərovun Gəncə şəhərində yerləşən ofisində ciddi qanunsuzluqlar aşkar edilib. Yoxlama zamanı vergi hesabatlarında gəlirləri bəyan etməməklə maliyyə sənədlərinin saxtalaşdırılaraq külli miqdarda vergidən yayınma, habelə həmin vergi ödəyiciləri tərəfindən əmək müqavilələrinin (kontraktın) hüquqi qüvvəyə minmədən 37 nəfərin işləmə cəlb olunduğu müəyyən edilib və yol verilmiş qanun pozuntuları müvafiq aktlarla rəsmiləşdirilib. İşçilərdən alınmış izahatlardan aydın olub ki, bu sahədə bir neçə ay ərzində fəaliyyət göstərən obyektlərin (kontraktın) hüquqi qüvvəyə minməsi ilə bağlı sənədləşdirmə işləri aparılmayıb.

Araşdırma zamanı nəzarət tədbirinin

keçirildiyi obyektlərin vergi orqanında qeydiyyatdan alınmadığı və nəzarət-kassa aparatı quraşdırılmadan fəaliyyət göstərdikləri müəyyən olunaraq, vergi hesabatlarında bəyan etməməklə külli miqdarda vergilərin gizlədilməsinə müəyyən edən sənədlər götürülüb. Faktla bağlı materiallar Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi üzrə cinayət işinin başlanmasına üçün Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinə göndərilib.

Vergilər Nazirliyi bir daha xəbərdarlıq edir ki, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi öhdəliklərinin vaxtında yerinə yetirilməməsi və işçilərin əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işlərin görülməsinə cəlb olunması halları yolverilməzdir və bu kimi faktların qarşısı gələcəkdə də qətiyyətlə alınacaqdır.

Manat ilin sonuna qədər sabit məzənnədə olacaq

Bunu Trend-ə Azərbaycan Mərkəzi Bankının sədri Elman Rüstəmov deyib. E.Rüstəmov bildirib: "Son vaxtlar milli valyutanın məzənnəsində sabitlik hiss olunur".

"MANATIN MƏZƏNNƏSİ NEFT QIYMƏTLƏRİ İLƏ BAĞLI DEYİL" Onun sözlərinə görə, məzənnə bazarın tələbatına müvafiq müəyyən olunur: "Manat üzən məzənnə fonunda sabitləşməyə çalışır. Manatla bağlı proqnozlar gəlincə, bu, həm daxil, həm də xarici amillər, neftin qiymətləri ilə bağlıdır.

Bugünkü vəziyyət onu deməyə əsas verir ki, ilin sonuna qədər manatın məzənnəsində ciddi dəyişiklik gözlənilmir. İqtisadi vəziyyət də bunu deməyə əsas verir. Manatın məzənnəsi neft qiymətləri ilə deyil, Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun gəlirləri ilə bağlıdır".

"EHTİYATLARIMIZ ARTIR"

O bildirib ki, ilin əvvəlindəndə indiyə kimi AMB-nin valyuta ehtiyatları artaraq 4,2 milyard dollara yaxın məbləğə çatıb.

PAŞA Bank AYİB-nin işgüzar forumunda iştirak edir

11 may tarixində Londonda Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) Direktorlar Şurasının 25-ci illik iclası, habelə eyni vaxta təsadüf edən beynəlxalq işgüzar forum açıq elan edilmişdir. Bu il işgüzar forumunun bütün tədbirləri "Növbəti 25 il üçün dəyişiklikləri müəyyən edirik" adı altında keçirilir. Bu tədbirlərdə qısa və orta müddətli perspektivdə AYİB-nin fəaliyyət göstərdiyi regionun üzvləşə biləcəyi risklər və problemlər, dayanıqlı inkişaf, enerjicən səmərəli istifadənin təmin edilməsi, özlə sektorun inkişaf etdirilməsi və digər bu kimi məsələlərin müzakirə edilməsi gözlənilir.

Ənənəyə uyğun olaraq, işgüzar forum çərçivəsində region ölkələrinə həsr olunan xüsusi iclaslar təşkil olunub. Bu iclasları keçirməkdə əsas məqsəd həmin dövlətlərin iqtisadi potensialını və sərmayə imkanlarını xarici tərəfdaşlara nümayiş etdirməkdir. Biznes fəaliyyət üçün əlverişli imkanlar haqqında müfəssəl məlumatın təqdim edilməsi ilə yanaşı, bu iclaslar çərçivəsində dövlət idarələrinin, maliyyə qurumlarının

məruzəçilərinin və işgüzar dairələrin digər nümayəndələrinin iştirakı ilə fəal müzakirələr keçirilir. Bu il birinci iclas Azərbaycanda işgüzar mühitə və onun inkişaf etdirilməsi imkanlarına həsr olunmuşdur. Ölkənin iqtisadiyyatı və Sənaye Nazirliyi, PAŞA Bank, Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu, Azərbaycan Sərmayə Şirkəti, Holcim şirkəti və s. kimi dövlət strukturları və özəl təşkilatların nümayəndələri bu tədbirdə natiq qismində çıxış etdilər.

Bu iclasda natiq qismində çıxış edərək, PAŞA Bankın İdarə Heyətinin sədri Taleh Kazımov Azərbaycan bank sektorunun cari vəziyyəti və onun gələcək inkişaf perspektivləri haqqında tədbir iştirakçılara öz fikirlərini çatdırmışdır.

«Dünyada müşahidə olunan makroiqtisadi problemlərin kəskinləşməsi və neft qiymətlərinin aşağı düşməsi fonunda, dövlət tərəfindən bir sıra iqtisadi təşəbbüslərin həyata keçirilməsi fərdi olaraq biznes mühitinə, ümumilikdə isə iqtisadiyyata müsbət təsir göstərməkdədir. Yerli sahib-

karların dəstəklənməsinə, xüsusilə qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsinə yönəlməmiş iqtisadi islahatlar tam sürətlə həyata keçirilir; qeyri-neft və vergi orqanlarının uğurlu islahatları davam etdirilir, bu isə ölkədə investisiya mühitinin yaxşılaşmasına mütləq təsir göstərəcəkdir. Öz növbəsində PAŞA Bank ölkənin aparıcı banklarından biri olaraq qeyri-neft sektorunun sahibkarlarını fəal surətdə dəstəkləyir və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə töhfə verir. Maliyyə tərəfdaş qismində öz mövqeyimizi gücləndirərək biz öz müştərilərimizin hər birinə fərdi yanaşırıq və real sektorun dəstəklənməsini davam etdirməyə və müştərilərimizə regional və beynəlxalq arenada bu biznes fəaliyyətləri üçün rəqabət qabiliyyətli üstünlüklərdən bəhrələnmələrini dəstəkləməyə hazırıq», - deyərək PAŞA Bankın rəhbəri öz fikrini yekunlaşdırdı.

Qeyd etmək lazımdır ki, hər il AYİB-nin işgüzar forumunda dünyanın 65-dən çox ölkəsindən olan müxtəlif dövlət və özəl strukturların 2.000 nəfərdən çox nümayəndəsi iştirak edir. Forum sabah, 12 may tarixində başa çatacaq.

Avropa İttifaqı institutlarının fəaliyyəti ilə tanışlıq

ADA Universitetinin Avropa İttifaqı (Aİ) məsələləri üzrə Bilik Mərkəzi tərəfindən Birlik barədə dövlət qulluqçularının məlumatlılığının artırılması layihəsi çərçivəsində Lüksemburq və Brüssel şəhərlərinə təlim səfəri təşkil edilmişdir. Səfər zamanı Avropa Auditorlar Palatası, Av-

ropa Parlamenti, Avropa Xarici Fəaliyyət Xidməti, Azərbaycan Belçikadakı səfirliyi, Avropa Şurasının Brüsseldəki Ofisi, Belçikanın Xarici İşlər Nazirliyi və NATO-da bir sıra görüşlər keçirilmişdir. Bu tədbirlərdə Azərbaycan dövlət qulluqçularının səfəri yüksək qiymətləndirilmiş, ölkəmizlə

Aİ arasında münasibətlərin inkişafı üçün yaxşı zəmin olduğu vurğulanmışdır. Görüşlər zamanı Aİ-nin ayrı-ayrı qurumları və NATO nümayəndələri tərəfindən müxtəlif təqdimatlar nümayiş etdirilmiş, qarşılıqlı münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Qeyd olunan tədbirlərdə Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlıq və maliyyə institutlarında vergi monitorinq Baş İdarəsinin Beynəlxalq əməkdaşlıq idarəsinin müxtəlif təqdimatları nümayiş etdirilmiş, qarşılıqlı münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Paytaxtda yaşayış fondunun yenilənməsi

Qəza vəziyyətində olan binalar söküləcəkdir

(Əvvəli ötən sayımızda)

Qeyd etmək lazımdır ki, xaricdən daşıa hörlülmüş, lakin daxil arakəsmələri taxtadan olan evlər də mövcuddur. Yəni, divarları bu gün də qalmaqda davam edir, lakin arakəsmələr uçub dağıla bilər. Onların da istismar müddəti çoxdan keçmişdir. Bu gün ölkəmizin paytaxtında qəza vəziyyətində olan binaların sayı respublikaların regionlarında olan evlərdən çoxdur.

Yararsız və şəhərsalma normalarına cavab verməyən yaşayış evlərinin sökülməsi və əvəz edilməsinin nəzərdə tutulan proqrama Suraxanıdan 63, Nəsimidən 226, Xətəidən 99, Nərimanovdan 219, Nizamidən 131, Yasamalın 18, Səbaildən 41, Pıllahı rayonu-ndan isə 297 ev daxil edilmişdir. Göründüyü kimi, siyahıya əsasən, ən çox yararsız vəziyyətdə olan bina Nəsimi rayonunda, ən az isə Yasamal rayonundadır. Ehtimal edilir ki, Azərbaycanda 600 minə yaxın vətəndaş sökülməsi nəzərdə tutulan binalarda yaşayır.

Qeyd edək ki, əvvəllər Nazirlər kabinetini Sabunçu, Binəqədi və Qaradağ rayonları üzrə də analoji qərarlar qəbul etmişdi. Beləliklə, beş il ərzində Bakının bütün rayonlarında qəza vəziyyətində bütün binalar, yaşayış və

qeyri-yasayış obyektləri söküləcəkdir.

Bəzi rayonlarda sökülmə proqramı artıq qismən yerinə yetirilmişdir.

Xatırladaq ki, sakinlərin köçürülməsi və qəza vəziyyətində olan binaların sökülməsinə Bakının Qaradağ rayonundan start verilmişdir. Ümumilikdə, Qaradağ rayonu ərazisində, Lökbatan, Sahil, Puta, Qızıldaş və Ələt qəsəbələrində XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində tikilmiş, 10 mindən çox adam yaşayan 274 qamış və taxta evlərin də sökülməsi nəzərdə tutulur.

Nərimanov rayonunda Heydər Əliyev prospekti üzrə istismar müddəti keçmiş 8 bina sökülmüşdür. Onların yerində milli məmarlıq üslubunda 4 yeni bina tikilmişdir ki, onlar da bu yaxınlarda sakinlərin istifadəsinə təhvil verilib. Eləcə də, H.Əliyev prospekti 64 və K.Rəhimov 3A ünvanında yerləşən binalar istismar üçün tamamilə hazırlanmış və istifadəyə təhvil verilmişdir. Vətəndaşlar köhnə yaşayış sahəsindən xeyli böyük, yaraşıqlı olan, tam təmir edilmiş binaları istifadə üçün əldə edəcəklər. Tikinti işləri dövründə şirkət sakinlərə qalacaqları mənzillərin kirayə haqqına görə pul ödəyəcəkdir. Nərimanov rayonunda 11301 nəfərin yaşadığı 3028 mənzilin daxil olduğu 219 binanın sökül-

məsi planlaşdırılır.

Nazirlər kabinetinin qərarına əsasən, Binəqədi rayonunda 1247 ailənin yaşadığı 49 çoxmənzilli binanın sökülməsi və rekonstruksiya edilməsi həyata keçirilməlidir. Həmin binalar qəza vəziyyətində olan və şəhərsalma normalarının tələblərinə cavab verməyən binalar kimi qeyd alınmışdır. Bundan əlavə, Biləcəri qəsəbəsində yerləşən qaz sızması zonasında 166 fərdi evin sökülməsi həyata keçirilməlidir.

Lökbatan qəsəbəsində artıq sakinlərin qəza vəziyyətində olan evlərdən köçürülməsi prosesi başlanılmışdır. Seymur Orucov küçəsində yerləşən 14 evdən sahiblərinin köçürülməsi üzrə razılaşmalar imzalanmışdır, sakinlər kirayə mənzillərlə təmin ediləcəkdir.

Rayon İcra hakimiyyətinin bildirdiyinə görə, yeni binaların tikilməsindən sonra sökülmüş tikililərin sahibləri təmir edilmiş mənzillərlə təmin ediləcəklər ki, onların sahəsi əvvəlki yaşayış sahələrindən 10 kvadrat metr çox olacaqdır.

Xəzər rayon İcra hakimiyyəti

əti yaxın günlərdə mənzil-mişəft şəraitinin yaxşılaşdırılması və vətəndaşların təhlükəsizliyi üzrə fəaliyyət proqramını hazırlamış və ona proqramın Nazirlər kabinetinə təqdim edilməsi tapşırılmışdır.

Eyni zamanda, qeyd etmək lazımdır ki, sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər barədə qərarın icrası ilə bağlı 2016-cı il mart ayının 4-də Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsində Bakı Şəhərinin Suraxanı, Nəsimi, Xətai, Nərimanov, Nizami, Yasamal, Səbail, Xəzər və Pirallahı rayonlarının İcra hakimiyyətinin başçıları və müavini, o cümlədən həmin rayonların Baş memarlarının iştirakı ilə toplantı keçirilmişdir.

(davamı var)

İradə Bəkirzadə, Ərazilərin mühəndisi təminatı, layihə işləri və elm şöbəsinin əməkdaşı

Политика Президента Ильхама Алиева направлена на ускорение развития экономики Азербайджана

Политика Президента Ильхама Алиева направлена на то, чтобы, используя все возможные экономические меры, придать импульс и ускорить развитие экономики Азербайджана, сказал в четверг Trend член парламентского комитета по экономической политике, промышленности и предпринимательству, эксперт в области экономики, депутат Руфат Гулиев, комментируя встречу главы государства с делегацией Организации предпринимателей Франции - MEDEF, состоявшуюся накануне в Баку.

По его словам, на каждой встрече Президент Ильхам Алиев подчеркивает, что бизнес-климат будет более благоприятным, и одновременно идет работа по созданию более благоприятной инвестиционной среды как для местных предпринимателей, так и иностранных инвесторов.

По словам депутата, реализуемые в стране мероприятия способствуют росту инвестиционной привлекательности Азербайджана.

"Я часто встречаюсь с депутатами и предпринимателями из разных стран. Могут сказать, что гигантская работа, проделанная в Азербайджане, а именно: социальные, международные спортивные, культурные, религиозные мероприятия, а также связанные с толерантностью и мультикультурализмом, способствовала улучшению имиджа страны. Иностранцы говорят об Азербайджане, как о туристическом направлении, как о стране с привлекательным инвестиционным климатом. Иностранцы стали чаще интересоваться Азербайджаном, в страну приезжает больше туристов. По темпам роста турпотока мы опережаем страны региона, в том числе Грузию", - сказал Гулиев.

По его словам, глава государства проводит системные экономические реформы, которые носят макроэкономический характер и затрагивают почти все сферы экономики.

"Одновременно эти реформы позволяют снизить нагрузку на бюджет, так как связаны с сокращением аппарата министерств. Также усиливается контроль над исполнением Указов и распоряжений Президента, чтобы они выполнялись безукоризненно. Правительство также уделяет большое внимание тому, чтобы сместить центр тяжести на региональное развитие, малый и средний бизнес", - сказал депутат.

По мнению Гулиева, серьезные изменения также происходят и в сфере сельского хозяйства.

По его словам, Азербайджан, как и многие страны, столкнулся с проблемой урбанизации, когда экономически активное население переезжает в столицу. Это происходит повсеместно, исключая развитые

страны, потому что они имеют более устоявшуюся инфраструктуру и экономику в регионах.

Однако, децентрализация экономической активности также началась и в развивающихся странах, но в Азербайджане этот процесс протекает быстрее, потому что государство его поддерживает материально и административно.

"Все это связано с тем, что раньше в Азербайджане, как и в любой развивающейся стране, бизнес всегда стремился находиться в столице. В крупных городах прибыльность выше, нет проблем с кадрами и инфраструктурой. Но сегодня районы Азербайджана фактически схожи по своей инфраструктуре с Баку, и есть все условия, чтобы развивать бизнес в регионах", - сказал Гулиев.

"Многие люди, которые приехали на заработки в Баку, уже поняли, что лучше будет вернуться в регионы и заняться сельским хозяйством, потому что условия для этого улучшаются. Для этого есть необходимые предпосылки: государство упрощает условия работы в регионах, решает вопросы, которые связаны с административными препонами. Большое внимание уделяется тому, чтобы предприниматели одновременно с импортозамещением также занимались нефтяным экспортом", - сказал депутат.

тику по снижению зависимости Азербайджана от нефти. Население должно понимать, что Азербайджан движется к этому бесповоротно и решительно. Нацеленность на развитие нефтяного сектора, экономики регионов, рост нефтяного экспорта - все это сопряжено с огромными изменениями и требует определенного времени. Думаю, если подвести итоги первого квартала 2016 года, то можно убедиться, что осуществлены широкомасштабные изменения. Конечно, в полной мере эффекта от этих изменений стоит ждать не сегодня и не завтра. По моему мнению, в макроэкономическом плане эти изменения мы почувствуем, скорее всего, в конце текущего-начале будущего года", - сказал Гулиев.

Депутат подчеркнул, что социальные и экономические программы, которые реализуются под руководством главы государства, программы по развитию отдельных регионов и отраслей, созданию промышленных парков и кварталов приведут к снижению зависимости экономики Азербайджана от нефти.

"Azərqarant Sığorta" ASC-nin idarəetmə üzrə 31 dekabr 2015-ci il tarixinə İLLİK HESABATI

		Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, "Azərqarant Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti: "Azərqarant Sığorta" ASC, VÜEN 1300122001 28.11.1997, 2 sayılı Bakı şəhəri, 28may, 72	
1.	2.1.1	Emitentin firma adı və təşkilatı-hüquqi forması emitentin tam və qısaltılmış adı, vergi ödəyicisinin eniyləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi	
2.	2.1.2.	Emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer	
3.	2.1.3	emitentin adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyata alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları	
4.	2.1.4	emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar	
5.	2.1.5	emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilatı-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanması tarixi və qüvvədə olma müddəti	
6.	2.1.6	emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun (emitent daxil olmaqla) iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən bir və ya daha artıq törəmə təşkilatı olan qrupdur) adı	
7.	2.1.7	emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri	Sığorta fəaliyyəti
8.	2.1.8	emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri	Bütün könüllü sığorta növləri üzrə müddətsiz lisenziya
9.	2.1.9	emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər	sığorta
10.	2.1.10	emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamikası	12
11.	2.1.11	emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı	Direktorlar şurasının sədri - Əliyev Oqtay Abbas oğlu; İdarə heyətinin sədri - Məmmədov Rəşad Əhliman oğlu; Məğavın - Əzizov Nəriman Ağamirzə oğlu; Daxili audit- Babayev Zaur Hidayət oğlu
12.	2.1.12	emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçılarının) ayrı-ayrılıqda sayı	Şirkətin səhmdarı 1 nəfərdir
13.	2.1.13	emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı; hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayrılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı	Əliyev Oqtay Abbas oğlu- 1000səhm - 100%
14.	2.1.14	nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÜEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı)	---
15.	2.1.15	emitentin səhmdarlarının (payçılarının) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat	hesabat ili ərzində səhmdarın 7 yığıncağı keçirilib 26.02.2015, 30.03.2015, 01.04.2015, 18.08.2015, 01.09.2015, 17.12.2015, 25.12.2015 - Bakı şəhəri, 28may, 72
16.	2.1.15.1	yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ğnvan)	1) Dividentin verilməsi 2) Maliyyə borcun verilməsi 3) Təfəssül komissiyasının tərkibinin təsdiqi 4) investisiya qiymətli kağızlar üzrə illik hesabatın təsdiqlənməsi 5) ştat cədvəlinə əlavə edilməsi haqda 6) ştat cədvəlində əlavələrin ləğv edilməsi haqda 7) audit yoxlanması haqda
17.	2.1.15.2	ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar	---
18.	2.1.16	emitentin dövrüdə olan investisiya qiymətli kağızlarının buraxılışları haqqında məlumat (investisiya qiymətli kağızların hər buraxılışı ayrı-ayrılıqda göstərilir)	Bakı Fond Birjası, Bakı şəhəri, Bəhbəli prospekti, 19
19.	2.1.16.1	investisiya qiymətli kağızın növü və forması	adi səhmlər, sənədsiz adi qiymətli kağızlar
20.	2.1.16.2	investisiya qiymətli kağızların buraxılışının dövlət qeydiyyat nömrəsi və qeydiyyat tarixi	AZ100800503, 16.03.2012il
21.	2.1.16.3	investisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri	1000səhm- 561manat
22.	2.1.16.4	investisiya qiymətli kağızların buraxılışının məcmu nominal dəyəri	5610000manat
23.	2.1.16.5	hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər haqqında məlumat (hesabat ilində səhmlərin hər növü üzrə ödənilmiş dividendlərin məbləği göstərilir)	500000 (Beş yüz min) manat
24.	2.1.16.6	faizli istiqrazlar buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirlərin illik faiz dərəcəsi	---
25.	2.1.16.7	investisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədaviyə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer (olduqda)	---
26.	2.1.17	emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar:	---
27.	2.1.17.1	əqdin məbləği	---
28.	2.1.17.2	hesabat tarixinə əqdin ödənilməmiş hissəsi	---
29.	2.1.18	emitent tərəfindən aidyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar:	---
30.	2.1.18.1	bağlanmış əqdin məbləği, tarixi və məbləği	---
31.	2.1.18.2	aidyyəti şəxs barədə məlumat və emitentlə aidyyəti əlaqəsi	---
32.	2.1.19	illik hesabatın təsdiq edildiyi ümumi yığıncağın tarixi	01 aprel 2016il
33.	2.1.20	hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat	"İqtisadiyyat" qəzetində çap olunacaq

Азербайджан привлекает инвестпроекты для развития одного из своих регионов

Национальный фонд поддержки предпринимательства (НФПП) при министерстве экономики Азербайджана приступил к приему от предпринимателей инвестиционных проектов по приоритетным сферам развития Агджебединского района.

Как говорится в сообщении фонда, распространенном в четверг, шестого мая в селе Ренджберляр Агджебединского района прошел деловой форум, посвященный выдаче предпринимателям льготных кредитов.

В рамках мероприятия с предпринимателями были проведены обсуждения с целью эффективного использования существующего экономического потенциала города.

Кроме того, был признан целесообразным прием предложений от субъектов предпринимательства для финансирования инвестиционных проектов по созданию крупных фермерских хозяйств, хозяйств племенного животноводства, интенсивного садоводства, овощеводства, предприятий по переработке овощей и фруктов, а также специализированного "зеленого рынка".

В соответствии с правилами использования средств нацфонда, субъекты предпринимательства уже могут обращаться в фонд через уполномоченные кредитные организации. По желанию предпринимателей, малые проекты могут быть полностью профинансированы за счет льготных кредитов.

НФПП был создан в 1992 году. Выдача кредитов предпринимателям осуществляется через уполномоченные банки и небанковские кредитные организации, общее число которых составляет 59.

"QAFQAZ LIZING" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə BALANS HESABATI

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
AKTİVLƏR		
Qeyri-maddi aktivlər	11 723	48 676
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	140 737	181 234
İştirak payı metodu üzrə investisiyalar	1 387 000	1 387 000
Lizing üzrə debitor borclar	7 920 754	20 997 558
Sair q/m debitor borclar (verilmis avanslar)	11 334	8 916
Pul vasaitləri və onların ekvivalentləri	77 055	1 532 460
CƏMI AKTİVLƏR	9 548 603	24 155 844

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
KAPİTAL		
Ödənilmiş nominal (Nizamnamə) kapital	3 200 000	3 200 000
Bölişdürülmüş mənfoot (ödənilməmiş zərər)	4 556 436	9 163 351
CƏMI KAPİTAL	7 756 436	12 363 351
ÖHDƏLİKLƏR		
Uzunmüddətli faiz xoreləri yaranan öhdəliklər	-	1 049 080
Qısamüddətli faiz xoreləri yaranan öhdəliklər	-	6 050 626
Vergi və sair məcburi ödənilmiş üzrə öhdəliklər	-	162 672
Qısamüddətli kreditör borclar	1 758 232	4 247 255
Sair qısamüddətli öhdəliklər	33 935	282 860
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	1 792 167	11 792 493
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	9 548 603	24 155 844

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏRLƏR HESABATI		
Faiz gəlirləri	2 101 130	8 994 769
Faiz xoreləri	(411 392)	(3 491 752)
Xalis faiz gəlirləri (zərər)	1 689 738	5 503 017
Əməliyyat gəlirləri	739 916	3 370 751
Əməliyyat xoreləri	(917 762)	(2 744 723)
Maliyyə mənfəəti (zərər)	1 511 892	4 129 045
Fövqəladə gəlirlər	-	5 605
Fövqəladə xorelər	(5 247 251)	(1 000 861)
Vergitləmədən əvvəl mənfoot (zərər)	(3 735 359)	3 133 789
Mənfoot vergisi	-	(826 930)
Hesabat dövründə xalis mənfoot (zərər)	(3 735 359)	2 306 859

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
Mənfəətdə iştirak payı:		
Səhmdarların payı	(3 735 359)	2 306 859
(3 735 359)	2 306 859	

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI		
Bir səhmə düşən mənfoot	-	720,89

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vasaitlərinin hərəkəti		
Hesabat dövründə mənfoot/zərər	(3 735 359)	3 133 789
Mənfoot vergisi üzrə xorelər	-	(826 930)
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xorelər:		
• Əsas vasaitlərin amortizasiyası	40 497	53 849
• Qeyri-maddi aktivlərin kəçməsi	36 953	36 953
• Əsas vəsait və QMA xaricələri üzrə	-	36 118
Dövrüvvə kapitalında dəyişikliklər:		
• Əməliyyat debitor borclarında artım/azalma	13 074 386	49 762 388
• Əməliyyat kreditör borclarında artım/azalma	(2 651 695)	(7 109 788)
• Sair qısamüddətli öhdəliklər üzrə	(248 925)	(1 915 423)
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan pul vasaitlərinin xalis hərəkəti	6 515 857	43 170 956

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
İştirak payı metodu üzrə investisiyalar		
Əsas vasaitlərin və QMA alınması	-	(55 165)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vasaitlərinin xalis hərəkəti	(55 165)	
Maliyyələşdirilmə üzrə fəaliyyətdən pul vasaitlərinin hərəkəti		
Səhmdarların Nizamnamə kapitalına qoyuluşları	-	-
Səhmdarların dividendləri	(871 556)	-
Faiz xoreləri yaranan öhdəliklər	(7 099 706)	(42 074 176)
Maliyyələşdirilmə üzrə fəaliyyətdən pul vasaitlərinin xalis hərəkəti	(7 971 262)	(42 074 176)
Pul vasaitlərinin və bank overdraftlarının xalis artması (azalması)	(1 455 405)	1 041 615

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI		
Nizamnamə Kapitalı		
31 dekabr 2013-cü il tarixə qalıq	3 200 000	10 056 492
2014-cü il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	2 306 859
Səhmdarlara dividendlər	-	-
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2014-cü il tarixə qalıq	3 200 000	12 363 351
2015-ci il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	(3 735 359)
Səhmdarlara dividendlər	-	(871 556)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2015-ci il tarixə qalıq	3 200 000	7 756 436

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI		
Nizamnamə Kapitalı		
31 dekabr 2013-cü il tarixə qalıq	3 200 000	10 056 492
2014-cü il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	2 306 859
Səhmdarlara dividendlər	-	-
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2014-cü il tarixə qalıq	3 200 000	12 363 351
2015-ci il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	(3 735 359)
Səhmdarlara dividendlər	-	(871 556)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2015-ci il tarixə qalıq	3 200 000	7 756 436

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI		
Nizamnamə Kapitalı		
31 dekabr 2013-cü il tarixə qalıq	3 200 000	10 056 492
2014-cü il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	2 306 859
Səhmdarlara dividendlər	-	-
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2014-cü il tarixə qalıq	3 200 000	12 363 351
2015-ci il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	(3 735 359)
Səhmdarlara dividendlər	-	(871 556)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2015-ci il tarixə qalıq	3 200 000	7 756 436

31 dekabr 2015-ci il tarixə	Azərbaycan Manatı ilə	
	2015-ci il	2014-cü il
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI		
Nizamnamə Kapitalı		
31 dekabr 2013-cü il tarixə qalıq	3 200 000	10 056 492
2014-cü il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	2 306 859
Səhmdarlara dividendlər	-	-
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-
31 dekabr 2014-cü il tarixə qalıq	3 200 000	12 363 351
2015-ci il üzrə xalis mənfoot (zərər)	-	(3 735 359)
Səhmdarl		

İNNOVASIYA

İqtisadiyyatımızın innovasiya iqtisadiyyatına istiqamətləndiyi bir şəraitdə əhalinin innovasiya fəallığının yüksəldilməsi ən vacib problemlərdən biridir. Etiraf edək ki, xalq təsərrüfatının əksər sahələrində çalışan işçilərin innovasiya fəallığı aşağıdır. İnnovasiya fəallığının yüksəldilməsi üzrə ölkəmizdə tədqiqatların aparılmamasını və milli dilimizdə yazılı materialların qıtlığını nəzərə alaraq professor Albert Tağıyevin bu yaxınlarda işiq üzü gormüş "İnnovasiya" kitabından (9-cu broşura) silsilə məqalələri oxucuların nəzərinə çatdırırıq.

(əvvəli ötən saylarımızda)

İnnovasiya iqtisadiyyatının formalaşdırıldığı bir şəraitdə insan amilinin rolu

Elmi, iqtisadi, texniki və sosial kateqoriya olan "innovasiya" anlayışı "innovation" ingilis sözündən yaranmışdır ki, bu da "yenilik" mənasını verir. Lakin bu anlayış öz məcrasından çıxaraq yeniliyin yaranması, həyata keçirilməsi, maddiləşdirilməsi və bu kimi digər anlayışları və prosesləri özündə əks etdirir. İnnovasiyaya olan baxışları müxtəlifdir. Odur ki, innovasiyaya müxtəlif təriflər verilmiş və o müxtəlif formalarda izah edilmişdir. Bunlardan bəzilərinə qeyd edək:

-innovasiya (yenilikşünaslıq) – istehsal orqanizminin ilkin strukturunda gedən dəyişikliklərdən, yeni onun daxili strukturunun yeni vəziyyətə keçirilməsidir;

-innovasiya – yeni praktikki vasitələrin yaradılması, yayılması və istifadə edilməsinin kompleks prosesidir (insanların məlum tələblərinin daha yaxşı təmin edilməsi üçün yeniliklərdir);

-innovasiya – yeni texnoloji ideyaların, təkliflərin, elmi-texniki qərarların praktikki tətbiq edilməsi və həyata keçirilməsidir;

-innovasiya – yeni texnologiya şəklində yeniliklərdən, məhsul və xidmət növlərindən, istehsal, maliyyə, kommersiya və inzibati xarakterli təşkilati-texniki və sosial-iqtisadi qərarlardan mənfəətə istifadə edilməsidir. Bunlar təşkilatın yüksək mənfəətə işləməsinə təmin edir;

-innovasiya – aparılmış elmi tədqiqatların və xidməti kəşflərin istehsalat tətbiq edilən (əvvəlki analoqlardan fərqli) obyektlərdir;

- innovasiya - idarəetmə obyektinin dəyişdirilməsi və iqtisadi, sosial, ekoloji, elmi-texniki və digər sənə qazanılması məqsədilə həyata keçirilən yeniliyin son nəticəsidir (Fəxrəddinov R.A.);

Beləliklə, innovasiya müxtəlif sahələrdə yeniliklərin, yeni ideyaların, qaydaların yaradılması və tətbiqinə istifadə edilməsi prosesidir.

İnnovasiyaya (yeniliyə) verilən təriflərin təhlilinə əsaslanaraq aşağıdakı nəticələrə gəlmək olar:

-konkret vəziyyətlərdə çoxlu sayda obyektlərin, sistemlərin, müəssisələrin, ümumilikdə cəmiyyətin bir vəziyyətdən olandan daha təkmil, daha üstün olan başqa bir vəziyyətə keçməsi müəyyən yeniliyi tələb edir. Bu isə innovasiya ilə əlaqədar olduğundan ona çoxlu sayda təriflərin verilməsinə imkan yaradır;

- daha təkmil vəziyyətə keçmək bir sıra yeniliyin – yeni vasitələrin, üsulların, məhsulların, metodların, texnologiyaların işlənməsi, tətbiqi və yayılmasını tələb edir;

- innovasiyaya yeni elmi biliklər çoxluğu-nun reallaşması kimi baxılarsa, təcrübə olaraq müvafiq sahədə onun tətbiqi müəyyən sənəyə verilməlidir;

- innovasiyanın tədqiqinin obyektinə və predmetinə görə ona bir nəticə, dəyişiklik kimi baxılmıdır.

"İnnovasiya" anlayışı beynəlxalq standartlara müvafiq olan müstəqil iqtisadi kateqoriyadır.

İnnovasiya anlayışı "Fraskati rəhbərliyi" (İtaliya) və "Oslo rəhbərliyi" (Norveç) kimi beynəlxalq sənədlərdə öz əksini tapmışdır. Bu sənədlərin hazırlanmasında iştirak edənlərin əksəriyyəti idarəetmə üzrə nəzəriyyəçilər və praktiklər olmuşlar.

Beynəlxalq standartlara görə, innovasiyaya verilən tərif aşağıdakından ibarətdir: İnnovasiya innovasiya fəallığının son məhsuludur. Bu, öz əksini müvafiq ba-

zarda tətbiq edilmiş yeni, yaxud təkmilləşdirilmiş məhsulda, bu və ya digər təcrübə fəallığına istifadə edilən yeni, yaxud təkmilləşdirilmiş texnoloji proseslərdə, yaxud da sosial sahədə yeni yanaşma üsulunda tapır.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, innovasiyaya verilən belə təriflə razılaşmaq olmaz. Bu tərif "innovasiya məhsulu" anlayışına daha uyğundur. Digər tərəfdən, burada innovasiyaya verilən tərif innovasiyadan tərsinə söz olan "innovasiya fəallığı"na əsaslanır. Fikrimizcə, innovasiyaya məhsul kimi deyil, bir proses kimi yanaşmaq daha düzgün olardı. Nəticədə, innovasiyaya aşağıdakı tərif vermək olar:

İnnovasiya müəyyən yenilik ideyasının yaranmasının, onun həyata keçirilməsi məqsədilə yerinə yetirilən məqsədyönlü, ardıcıl, əlaqəli proseslərin məcmusudur.

İnnovasiya fəallığı bu proseslərin yerinə yetirilməsinə əlaqədardır. İnnovasiya prosesinin son nəticəsi isə alınan innovasiya məhsuludur.

İnnovasiya iqtisadi sahəyə aid olmaqla

A.H.TAĞIYEV,
Sumqayıt Dövlət
Universitetinin "Menecment"
kafedrasının müdiri, professor

yanaşı, təhsil, elm, mədəniyyət sahələrinə, habelə hüquq və sosial münasibətlərə də aid edilə bilər.

İnnovasiya fəallığı dedikdə, bütünlükdə, yeniliklərə fərdi tələbat, eləcə də cəmiyyətin tələbatını ödəmək üçün yeni və yaxşılaşdırılmış məhsulların (xidmətlərin) və onların istehsalının yeni üsullarının alınması məqsədilə elmi, elmi-texniki və intellektual potensial tədbirlər sistemi başa düşülür.

Mütərəqqi yeniliklərin əksəriyyəti öz real təcrübəsinin elmtutumlu və rəqabət qabiliyyətli məhsulların yaradılmasında tapır. Yeniliklərin yayılma diapazonu praktika əsasında genişləyir. Onların dəyəri insanla və onun tələbatı ilə kontaktda üzə çıxır. Dəyər münasibətləri bazar iqtisadiyyatında tənzimləmə amillərinin ayrıca bir qrupunu təşkil edir. Bu halda elm və texnika inkişaf etdikcə əmtələrin dəyərinə fiziki əməkdən daha çox intellektual əmək sərfinə əhəmiyyət verilir.

İnnovasiya prosesi müxtəlif resursların istehsal fəallığına cəlb edilməsinə bağlıdır. Əsas resurslar yeni məhsul istehsalının geniş miqyasda mənimlənməsi ilə əlaqədar olan tədqiqatlar və araşdırmalar aparılmasına, layihə-texnoloji və başqa işlərin yerinə yetirilməsinə sərf olunur. Bütövlükdə, innovasiya fəallığı sisteminə elm, texnologiya, innovasiya və təhsil kimi tərkib hissələri daxildir.

Bu komponentlərdən hər hansı birinin olmaması innovasiya fəallığı sisteminin bütövlüklüyünün pozulmasına gətirib çıxarır. Eyni qayda ilə, bütöv sistemin komponentlərindən birinin inkişafına lazımlıca diqqət yetirilməməsi nəticəsində məhsulun rəqabətçilik qabiliyyəti aşağı düşəcəkdir, çünki bu halda məhsulun elm tutumluluğu azalır, yaxud təhsil sahəsinə lazımlıca diqqət yetirilməməsi təkcə yeni məhsullar yaranan təşkilatlarda və elmi müəssisələrdə deyil, eyni zamanda, iqtisadiyyat sahələrində də kədr problemlərinin kəskinləşməsinə gətirib çıxarır.

(davamı var)

PAŞA Bank Bakı Şəhər Halqası ilə əməkdaşlıq edəcək

Mayın 6-da Azərbaycanın ən iri banklarından biri olan PAŞA Bank Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti (BŞH) ilə qarşılıqlı əməkdaşlığa dair birgə anlaşma memorandumu imzalayıb. Əldə olunan razılığa əsasən, PAŞA Bank Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin bank xidmətləri üzrə tərəfdaşı kimi çıxış edəcək. Memorandumda tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulması və müxtəlif birgə kampaniyaların keçirilməsi qarşısında məqsəd qoyulub. Memorandumu PAŞA Bankın İdarə Heyətinin üzvü Aydın Atakişiyev və BŞH-nin Kommersiya şöbəsinin rəhbəri Bülent Özərdim imzalayıblar.

Tədbir zamanı PAŞA Bankın rəsmisi Aydın Atakişiyev bildirib ki, təmsil etdiyi qurum bir tərəfdaş kimi işgüzar fəaliyyətə böyük dəstək verir: "Yaranan ilk gündən bəri PAŞA Bank özünü adi bir bank deyil, müştərisinin tərəf müqabilinə kimi, hər zaman dəstəyinə arxalana biləcək bir yoldaş kimi mövqeləndirmişdir. PAŞA Bankın əməkdaşları müştərilərinin bizneslərinin müvəffəqiyyəti olmasa üçün ən yüksək səviyyəli ekspertiza və təcrübəni bir araya gətiriblər. Bu imkanlar sayəsində müştərilərimiz ən mürəkkəb və ən çətin şəraitdə belə yüksək uğurlara yiyələnmə biləcəklər."

Tədbirdə əməliyyat şirkəti adından çıxış edən Bülent Özərdim qarşılıqlı əməkdaşlığın yarışın yüksək səviyyədə təşkil olunmasına böyük töhfə verəcəyini

qeyd edib: "Bakıda ilk dəfə keçiriləcək Formula 1 Avropa Qran Prisinə hazırlıq işlərinin geniş vüsət aldığı bir ərafda Azərbaycanın ən qabaqcıl maliyyə qurumlarından biri olan PAŞA Bank ilə əməkdaşlıq etmək bizim üçün çox qürurverici haldır. Ev sahibliyi etdiyimiz Formula 1 yarışını şəhərimizə yeni biznes imkanları gətirəcək. Bundan maksimum faydalanmaq üçün hamılıqla fəaliyyətimizi yüksək standartlara uyğun qurmalıyıq. İnanırıq ki, bu istiqamətdə birgə görüləcək işlər yarışın yüksək səviyyədə həyata keçirilməsinə və qarşılıqlı əməkdaşlıq imkanlarının səmərəli şəkildə inkişafına xidmət göstərəcəkdir."

Qeyd edək ki, memorandumun şərtlərinə əsasən, tərəflər üzərlərinə göstərdikləri işgüzar xidmətin daha geniş kətləyə təqdim olunması istiqamətində qarşılıqlı fəaliyyətə dair öhdəlik götürüblər.

MƏTANƏT

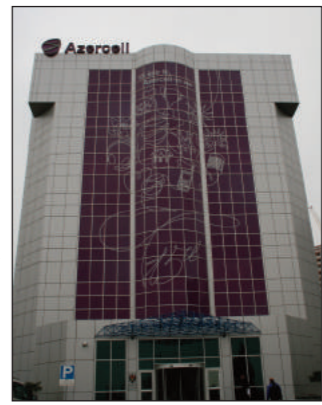
"Azercell"-in mənfəti iki dəfə artıb

Azərbaycanın ən böyük mobil operatoru "Azercell Telekom" MMC 2015-ci ildə 254 milyon 112 min manat xalis mənfəət ilə başa vurub. Bu məbləğ 2014-cü ildə müqayisədə 2 dəfə çoxdur. Azercell 2014-də 128 milyon 558 min manat xalis mənfəət açıqlamışdı.

Ötən il Azercell-in xidmətlərinin göstərilməsindən və satışdan cəmi gəlirləri 410 milyon 859 min manat, cəmi xərcləri isə 250 milyon 139 min manat təşkil edib. Nəticədə, şirkətin 160 milyon 720 min manat əməliyyat mənfəəti qalıb.

Müqayisə üçün qeyd edək ki, Azercell 2014-ci ildə 433 milyon 285 min manat gəlir əldə etmişdi. Beləliklə, ötən il şirkətin cəmi gəliri cüzi azalıb.

Ötən il Azercell 160 milyon 720 min

manat əməliyyat mənfəətindən başqa, məzənə fərqləri üzrə (devalvasiya nəticəsində) 154 milyon 790 min manat, maliyyə gəlirləri üzrə 3 milyon 236 min manat qazanıb. Beləliklə, Azercell Telekom-un mənfəət vergisindən əvvəl mənfəəti 318 milyon 746 min manat təşkil edib və bu məbləğdən 64 milyon 634 min manat mənfəət vergisi ödənilib.

Ötən il "Azercell Telekom"un cəmi aktivləri 18,5% artaraq 849 milyon 912 min manata çatıb. Səbəb pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kəskin - 192 milyon 89 min manatdan 328 milyon 283 min manatadək artmasıdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Azercell-in cəmi öhdəlikləri 83 milyon 242 min manat, cəmi kapitalı isə 766 milyon 670 min manat olub.

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadənin mövcud vəziyyəti və təhsil sistemində tətbiqinin üstünlükləri

İKT-nin təhsil sistemində tətbiqinin xüsusiyyətləri

Böyüməkdə olan gənc nəslin təlim-tərbiyəsi təhsilin bütün dövrlərində cəmiyyətin diqqət yetirdiyi başlıca məsələlərdən biri olub və bu gün də belədir. Ölkəmizdə dövlət müstəqilliyi bərpa olunduqdan sonra təhsilə yanaşma tərzini kökündən dəyişdi.

(əvvəli ötən sayımızda)

Azərbaycanın təhsil sistemində İKT-nin tətbiqində 3 mərhələni qeyd edə bilərik:

- başlanğıc, təhsil sisteminin təşkili, onun idarə edilməsi və informasiyanın saxlanması kompüterin fərdi istifadəsi;
- müasir kompüter sistemi, internet və informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının yarılmaları ilə əlaqəli;
- gələcək yeni İKT-nin təhsil texnologiyalarına əsaslanması.

Biliklərə əsaslanmış iqtisadiyyatın təşəkkül tapdığı şəraitdə informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) inkişafı ölkənin intellektual və elmi potensialının vacib göstəricilərindən biridir. Tam əminliklə demək olar ki, bu gün qloballaşan dünyada ölkələrin rəqabət qabiliyyəti ilk növbədə onların İKT-dən səmərəli istifadəsi ilə müəyyənəlməklə formalaşır. İKT-nin təhsildə tətbiqi Azərbaycan vətəndaşlarının müasir biliklərə və bacarıqlara malik olan yeni nəslinin formalaşmasına birbaşa təsir edən yüksək mahiyyətli məsələdir. Son illər təhsil sistemində İKT infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi və təhsildə İKT-nin tətbiqinin dünya standartları səviyyəsinə çatdırılması ölkəmizdə prioritet istiqamətlərdən biri olub. Bu dövrdə təhsil sistemində İKT-nin tətbiqi sahəsində müxtəlif layihə və tədbirlər hazırlanıb həyata keçirilib ki, bu da ölkənin təhsil sahəsində aparılan islahatların

çox vacib mərhələlərindən biri olmaqla təhsil ocaqlarında İKT infrastrukturunun qurulmasına yönəlib. Təsəvvür deyil ki, ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən İKT-nin 2012-ci illərə qədər cəmiyyətin müxtəlif sahələrində tətbiqi ilə bağlı Milli Stratejiya qəbul olunub. Həmin siyasi kursun davamı olaraq Prezident İlham Əliyev tərəfindən də ölkəmizdə informasiya cəmiyyətinin artıq praktikki müstəvidə, bir konkret fəaliyyət planı çərçivəsində icra olunması üçün müəyyən tədbirlər həyata keçirilib.

Məlum olduğu kimi, ölkə başçısı respublikamızda, ümumiyyətlə, informasiya cəmiyyətinin qurulması ilə əlaqədar "Elektron Azərbaycan Dövlət Proqramı" qəbul edib. Proqramın icrasından əldə olunan nəticələrin davam etdirilməsi və genişləndirilməsi məqsədilə bu ilin avqustunda Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2010-2012-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nı (Elektron Azərbaycan) təsdiqləyir. Dövlət Proqramı dörd əsas istiqamət üzrə reallaşdırılacaq: bunlar telekommunikasiya və poçt infrastrukturunun və xidmətlərinin inkişafı, dövlət və yerli idarəetmə orqanlarında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və elektron xidmətlərin inkişafı, informasiya cəmiyyətinə keçid üçün şəraitin yaradılması, eləcə də İKT ixrac və rəqabətə davamlılığın gücləndirilməsidir.

Dövlət proqramına təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, ədliyyə, vergilər və digər sahələrdə ayrı-ayrı dövlət qurumları tərəfindən həyata keçirilməsi planlaşdırılan ölkə əhəmiyyətli İKT layihələri daxil edilib. Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq dövlət proqramının yerinə yetirilməsinin əlaqələndirilməsi Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinə (hazırda Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi – RYTN) tapşırılıb.

Bununla yanaşı, cəmiyyətin ayrı-ayrı sahələrində də İKT-nin geniş tətbiqi üçün müxtəlif proqramlar qəbul olunur. Cəmiyyətdə təhsilin missiyası, təhsilin üzərinə düşən vəzifələr çox mühüm əhəmiyyətə malikdir. Təbii ki, təhsilin qarşısındakı vəzifələrin həyata keçirilməsi, təhsilin bu günün tələblərinə cavab verməsi məqsədilə İKT mühüm vasitə rolunu oynayır. Məhz bu nöqtəyə nəzərdən ilkin olaraq 2005-ci ilin avqustunda "Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı" (2005-2007-ci illər) qəbul olunub. Həmin proqramın hədəfi orta ümumtəhsil məktəblərinin kompüterləşdirilməsi idi. Xüsusən də hər 29 şagirdə bir kompüterin düşməsi bu proqramın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri idi. Bu proqram çərçivəsində 2005-2007-ci illərdə 3693 məktəb 31677 kompüter, 1103 notebook proyektor dasti, 2059 UPS, 2060 çap qurğusu və digər İKT avadanlığı, 28661 kompüter məsası, 23346 stol ilə təchiz olunub, məktəblərdə 1722 kompüter sinfi yaradılıb. Beləliklə, ümumtəhsil məktəblərinin V-XI siniflə-

rində hər 29 şagirdə 1 kompüter nisbəti təmin edilib. Halbuki, bu proqrama qədər göstərici 1000 şagirdə 1 kompüter nisbətində idi. Amma bildiyimiz kimi, təkcə kompüterləşdirmə ilə bu işləri bitirmək olmaz. Çünki informasiya cəmiyyəti təkcə kompüterləşdirmə ilə yox, eyni zamanda, bu kompüterlərin müasir bir şəbəkə infrastrukturuna qoşulması təmin etməkdir. Ona görə də Prezident İlham Əliyev bu zərurət və əvvəlki görülmüş işlər nəzərə alınmaqla 2008-ci ilin iyun ayında "2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Dövlət proqramı qeyd olunan məsələlərin səmərəli və kompleks şəkildə həllinə yönəldilib. Proqramın əsas məqsədi təhsilin bütün pillələrində müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının səmərəli tətbiqi və istifadəsi ilə vahid ümummilli təhsil mühtəsinin formalaşdırılması və bu zə-

mində əhalinin bütün təbəqələri üçün keyfiyyətli təhsil almaq imkanlarının təmin edilməsi, habelə ölkənin təhsil sisteminin dünya təhsil məkanına inteqrasiya olunması üçün şərait yaradılmasıdır.

Məlumdur ki, təhsil sisteminin informasiyalaşdırılmasının əsas istiqamətlərindən biri də infrastrukturunun inkişafıdır. Bu prosesdə RYTN və Təhsil Nazirliyi yaxından əməkdaşlıq edərək, regionda analoq olmayan "Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsi"ni (AZEDUNET) yaradıblar. Dövlət Proqramı çərçivəsində yaradılan AZEDUNET-in ölkəmizin təhsil sisteminin vahid bir informasiya məkanında birləşdirmə məqsədi daşdığı vurğulanıb. AZEDUNET-in əsas məqsədi ölkənin bütün təhsil ocaqlarını vahid yüksək sürətli internet şəbəkəsi çərçivəsində birləşdirməkdən ibarətdir.

(davamı gələn sayımızda)

P.Ə.Həsənova,
iqtisad elmləri namizədi,
BDU-nun dosenti

Bazar ticarəti günün tələblərinə uyğunlaşdırılmalı

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində aqrar-sənaye kompleksini inkişaf etdirməklə yanaşı, ölkədə istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı, saxlanması, tadarükü, emalı və daşınmasının təşkili də uyğun surətdə aparılmalıdır.

Bizim məqsədimiz ölkəmizdə aqrar-sənaye kompleksini inkişaf etdirməklə Dövlətin Ərzaq Programının həyata keçirilməsi məqsədində kənd təsərrüfatı məhsullarının bolluğunu yaratmaq onların inkişafına diqqət yetirməkdir.

Eyni zamanda, ölkə əhalisinin keyfiyyətli, təbii cəhətdən təmiz, təhlükəsiz ərzaq məhsulları ilə təmin etməkdir.

Bu göstərilənlərin həyata keçirilməsində ölkədə mövcud olan "Ticarət mərkəzləri"nin (bazarların) rolu böyükdür. Sovetlər dönəmində bunlar kolxoz bazarları adlandırılırdı. İndi kolxoz da

mövcud deyildir, ona görə "ticarət mərkəzləri" adlandırılır. Bu bazarların təkcə adlarında deyil, məzmununda da dəyişikliklər baş vermişdir. Bu bazarlarda təkcə kənd təsərrüfatı məhsulları yox, sənaye malları da satılır. Bizim zənnimizcə, bu, müasir ticarət qayda və tələblərinə cavab vermir. Fikirlər təkcə müəllifin mülahizəsi deyil, istehlakçılardan alınan çoxsaylı sorğuların da nəticəsidir. Şübhəsiz ki, oxucular da öz münaibətlərini bildirsələr, pis olmaz.

Ona görə də bazar ticarətinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, bazarlara gətirilən və satılan kənd təsərrüfatı məhsullarının həcminin artırılması, ticarətin təşkilinin yaxşılaşdırılması və bir sıra təşkilatı tədbirlərin həyata keçirilməsi vacibdir və zamanın tələbidir. Ona görə də indi ölkə bazarlarına bir ekskursiya etməklə nəzarə salaq.

Dünya görmüş müdrik insanlar belə fikir söyləyirlər ki, bir yerə, səfərə gedərkən oranı tanımaq üçün vağzala və bazara fikir verməklə şəhərdəki vəziyyəti, əhalinin durumunu müəyyən etmək mümkündür. Məlumdur ki, bazar insanları, ölkə vətəndaşları və xarici turistlərin ən çox üz tutduqları, hər gün təmasda olduqları məkandır. Ona görə də gün-günəşimiz və əhval-ruhiyyəyimiz də müəyyən dərəcədə bazaradakı vəziyyətdən asılıdır desək, səhv etmərik.

Bazarda istehlakçı, alıcını çox vaxt malın qiymətindən əvvəl onun keyfiyyəti düşündürür. Ancaq çox təsəvvüf hissi ilə söyləyə bilərik ki, bizim müşahidə apardığımız və gündəlik alıcı kimi gətdiyimiz bazarlarda vəziyyət heç də ürəkaçan deyildir.

Çağdaş dövrdə bizim düşündüyümüz kimi və ya müasir dövrün tələblərinə cavab verə biləcək bazarlarımız, demək olar ki, yox dərəcəsinə düşür. Bir çox bazarlarda natəmizlik və özbaşnalıq hökm sürür. Bazarlara kim nəzarət etməlidir? Küçə ticarəti ilə bazarlardakı alış-veriş arasında nə kimi fərq vardır?

Bazarlara gedən hər bir istehlakçı ucuz və keyfiyyətli mal almağa çalışır. Bakı şəhərindəki bazarlarda qiymətlər, eləcə də göstərilən xidmətlərin keyfiyyəti çox müxtəlifdir. Bəzi bazarlarda qiymətlər nisbətən ucuz olduğu halda, bəzilərinde qiymətlər marketlərdən də bahadır. Məsələn, 8-ci km qəsəbəsindəki bazarda qiymətlər nisbətən ucuz,

Nəsimi, Təzə bazarda çox bahaqdır və satılan məhsullarda xarici meyvələr üstünlük təşkil edir.

Bu məqalədə biz əsasən bir neçə il bundan əvvəl ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bazarlarda baş alıb gedən inhisarın, qiymətlərin özbaşına, süni şəkildə artırılmasının qarşısını alması, əhalinin ölkədə yetişdirilən ekoloji cəhətdən təmiz ərzaq və kənd təsərrüfatı məhsullarına olan tələbatının mövcud bazar qiymətlərinə nisbətən ucuz qiymətlərlə ödənilməsinin təmin edilməsi üçün təşkil olunan kənd təsərrüfatı yarmarkaları haqqında danışacağıq. Təbii ki, bu təşəbbüsü alqışlamaq lazımdır. Bazar ticarəti kənd təsərrüfatı istehsalçıları üçün stimulyar yaratmaq, şəhərlərin, sənaye qəsəbələrinin əhalisinin kənd təsərrüfatı məhsulları ilə, xüsusən

İmaməddin MEHRƏLİYEV, AKU-nun Gömrük işinin təşkili kafedrasının professoru, əməkdar müəllim, İstehlakçıların maarifləndirilməsi və hüquqlarının müdafiəsi ictimai birliyinin sədri

etmir mi? Digər tərəfdən, bu yarmarkaları müasir sivil qaydalara uyğun olan, daimi fəaliyyət göstərən bir tədbirə çevirmək yaxşı olmazmı? Və yaxud, indi iri təməklüləşmiş kənd təsərrüfatı kooperativlərinin yaranması ilə əlaqədar, həmin təsərrüfatların müxtəlif növ kənd təsərrüfatı məhsullarını istehlakçıya çatdıran firmanın adını daşıyan ticarət mağazalarının yaradılması daha səmərəli olmazmı? Bu təcrübə hələ sovetlər dövründə də mövcud olmuşdur. Belə olan təqdirdə ikinci və üçüncü vasitələrin iştirakı olmadan alqı-satqı əməliyyatları aparılır. Bu, özünü qiymətlərin aşağı düşməsinə də göstərə bilər. Həmin firmanın məhsulu adından digər məhsulları istehlakçılara sata bilməzlər, nəticədə həmin müəssisə, firma özünün daimi müştərilərinə sahib olur, lazım gəldikdə istehlakçılar həmin firmaya istədiyi məhsulu sifariş edə və əziyyət çəkmədən öz sifarişini müəssisədən ala bilər.

Bazarlarda əmtənin növü və xüsusiyyətlərinə uyğun satış yerlərinin ayrılması, hər bazanın özünün nəqliyyat vasitələrinin olması vacibdir. Həmin nəqliyyat vasitələri ilə respublikanın rayonlarından, xüsusilə ucaq rayonlardan şəhərlərə kənd təsərrüfatı məhsullarının daşınmasını təşkil etmək mümkündür.

Bazarların piştaxtalarının məhsullara görə bölüşdürülməsi ilə əlaqədar məhsula uyğun təchizat vasitələri ilə təmin edilməsi də önəmlidir, məsələn, əlcək, xalat, qəşiq, biçəq və s.;

Bazarlarda soyuducu kameralar, anbarların olması vacib məsələdir.

Bazarlar çəki tərəziləri ilə təmin edilməli və onlar istehlakçının görə biləcəyi yerə bərkidilməlidir. Hazırda elektron tərəzilər mövcuddur, onları da bazarlarda kim necə istəyir qoyur və çəki işlərinə aparılır, ancaq biza məlumatı ki, həmin tərəzilər düzgün yerləşdirilmədikdə düzgün çəki ola bilməz.

Bazarlarda vaxtaşırı sanitariya günləri keçirilməli, dezinfeksiya işləri görülməlidir və bu iş həkimlərin nəzarəti altında aparılmalıdır.

Bazarlarda struktur dəyişiklikləri həyata keçirilməlidir. Belə ki, bazarların satıcı-ıççı yerlərindən tutmuş ticarət avadanlıqlarınadək, nəzarət kassa maşınlarının, çəki-ölçü və daşıyıcı nəqliyyat avadanlıqlarının yenidən təşkil edilməsi istehlakçıya mədəni xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə imkan verər.

Bazar ticarətinin maddi-texniki bazasının əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirilməsi, bazarlara gətirilən və satılan kənd təsərrüfatı məhsullarının həcminin artırılması, ticarətin təşkilinin yaxşılaşdırılması və bir sıra təşkilatı tədbirlərin həyata keçirilməsi bazar iqtisadiyyatının əsas atributlarından biridir. Bu da, şübhəsiz, bazar ticarətinin fəaliyyətinin müasir tələblər səviyyəsində qurulmasına lazımi şərait yaradılmasına səbəb olar.

Yuxarıda göstərilən məsələlərin həllini təkcə dövlət strukturlarının üstünə atmaq heç də düzgün olmazdı. Bu işdə ictimai birliklər, qeyri-hökumət təşkilatları və istehlakçılar (ölkə vətəndaşlarının hamısı istehlakçidir) birgə say göstərməklə bazaradakı xoşagəlməz halları aradan qaldırılmasına nail ola bilərlər. Sadəcə müşahidəçi kimi kifayətlənmək olmaz, hər bir istehlakçı bu işdə fəal iştirak etməlidir. Dövlət strukturları və ictimai təşkilatlar, birliklər özlərinin müşahidə etdikləri neqativ hallar haqqında istehlakçıları məlumatlandırılmalıdır.

BÖYÜK AZƏRBAYCANŞÜNAS ALİM HAQQINDA YENİ BIBLIOQRAFİK MƏNBA

Əməkdar elm xadimi, AMEA-nın müxbir üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor, Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin müdiri, millət vəkilisi Nizami Qulu oğlu Cəfərov irsinin bibliografik cəhətdən tədqiqi, öyrənilməsi onun Azərbaycan elmində rolunu müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi baxımından çox vacibdir. Bu məqsədlə onun zəngin elmi irsini əks etdirən bibliografik mənbələr yaradılır. Şəxsi bibliografik mənbələrin yaradılması prosesində bilavasitə obyekt kimi müəyyən şəxsin qələminə məxsus əsərlər və onun haqqında yazılmış ədəbiyyat əsas götürülür. Görkəmli adamlara həsr olunan şəxsi bibliografik vəsaitlər

ayrı-ayrılıqda həmin şəxsin əsərləri və haqqında olan ədəbiyyat üzrə faydalı bibliografik axtarış imkanlarına malik olur və demək olar ki, oxucunun həmin şəxslə əlaqədar bibliografik informasiya ehtiyacını hərtərəfli təmin edir.

Çoxlu sayda kitabın və elmi-publisistik əsərin müəllifi, elmlər doktoru Bəybalə Ələsgərov tərəfindən hazırlanmış "Professor Nizami Cəfərovun kitab dünyası" adlı bibliografiya (Bakı: AzAtaM, Elm və təhsil, 2015.- 172 s.) şəxsi bibliografik vəsaitlər arasında öz əhəmiyyətinə görə xüsusi yer tutur. Tanınmış alim haqqında bibliografik məlumatları əks etdirən bu göstərici zəngin mənbə olmaqla tədqiqatçılar, alimlər, ədəbiyyatşünaslar, dilçilər, türkoqoloqlar, bibliograflar, tələbələr, geniş oxucu kütləsi, o cümlədən alimin həyat və yaradıcılığı ilə maraqlanan bütün oxucular üçün mühüm məxəz hesab edilir. Qeyd olunmalıdır ki, görkəmli alimimiz haqqında çap olunmuş bir neçə bibliografik göstərici vardır. Bu bibliografik göstəricilər alimin yaradıcılığı ilə maraqlanan informasiya istifadəçiləri üçün çox vacib bibliografik informasiya mənbəyidir. Alimin zəngin yaradıcılığı sistemli şəkildə əks etdirərək geniş oxucu kütləsinə çatdırmaq məqsədi ilə tərtib edilmiş "Professor Nizami Cəfərovun kitab dünyası" adlı bibliografik vəsait gərgin əməyin və ciddi axtarışların nəticəsi kimi meydana gəlmişdir.

Övnlərsə türk mədəniyyətinin tərixi və müasir inkişaf problemləri üzrə fundamental araşdırmaları, Azər-

baycan mədəniyyət siyasətinin inkişafında xüsusi rolu olan professorun tərcümeyi-halını əks etdirən 6 səhifədən ibarət geniş giriş məqaləsi verilmişdir. İlk şəxsi bibliografik vəsaitdir ki, burada əks olunmuş mənbələrin içi açılmış və annotasiyası verilmişdir. Vəsaitdəki materiallar bölmələr daxilində xronoloji prinsip əsasında qruplaşdırılmışdır.

Tərtibçi-müəllif Nizami Cəfərovun müxtəlif illərdə çapdan çıxmış 82 adda kitabının, 2 adda tərcüməsinin, alim haqqında yazılmış 14 adda kitabın yalnız bibliografik təsvirini verməklə kifayətlənməmiş, həmçinin əks olunmuş materialların mündəricatını da əlavə etməklə, bibliografiyanın elmi dəyərini artırmış, tədqiqinin ciddi və çoxtərəfli olduğunu təsdiqləmişdir.

Ümumilikdə, 528 mənbəni əks etdirən vəsait həm yaradıcılıq araşdırılan alimin nə qədər məhsuldar fəaliyyət ilə məşğul olduğunu, həm də tərtibçi-müəllifin tədqiqatının geniş əhatəliliyini və dərinliyini nümayiş etdirir.

Bibliografiyanın özəlliklərindən biri bibliografik tərtib işində ilk olaraq yeni və daha dəqiq bölmələrin ayrılmasıdır. Bu isə təbii olaraq bibliografik axtarışın məhdud çərçivədən çıxmasını təzahürüdür.

Kiçik nöqsanlara baxmayaraq, vəsait Azərbaycan bibliografiya elminə yeni bir töhfədir.

Aygün Hacıyeva, AMEA M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun doktorantı

"7 milyard dollaradək vəsait cəlb etmək niyyətindəyik"

"Cənub Qaz Dəhlizi" QSC 7 mlrd. dollarlıq investisiya cəlb etmək niyyətindədir. Bunu SOCAR-ın prezidenti Rəvnəq Abdullayev deyib.

"Biz bütün banklarla işləyirik. Bilirsiniz ki, "Cənub Qaz

Dəhlizi" QSC 1 milyard dollar cəlb edib. Bu ilin sonuna qədər 1,5 milyard dolların cəlb olunması gözlənilir. Biz Avropa İnvestisiya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Asiya İnkişaf

Bankı ilə əməkdaşlıq edirik. Ümumiyyətlə, biz 7 milyard dollaradək ucuz və uzunmüddətli vəsait cəlb etmək niyyətindəyik. İnanıram ki, proses normal şəkildə aparılacaq", - deyər R.Abdullayev qeyd edib.

Banklarda manat əmanətləri artır

Cari ilin Aprel ayının 1-nə fiziki şəxslərin banklarda əmanətləri 7 milyard 888,9 milyon manat təşkil edib. Bu, Martın 1-i ilə müqayisədə

188,4 milyon manat azdır. Yanvarda banklarda əhalinin əmanətləri 830,6 milyon manat, Fevralda 566 milyon manat azalmışdı. Azalmanın hər ay

aşağı düşməsi, banklardan əmanətlərin geri götürülməsi təminin ləğvidiyinə işarə edir. Ötən ilin sonunda banklarda fiziki şəxslərin 9 milyard 473,9 milyon manat əmanəti var idi.

80,8%-i və ya 6 milyard 377,3 milyon manatı xarici valyutada olub. Mart ayında manatda olan əmanətlər 1 milyard 408,9 milyon manatdan 1 milyard 511,6 milyon manata yüksəlib. Xarici valyutada olan əmanətlər isə 6 milyard 668,4 milyon manatdan 6 milyard 377 milyon manata düşüb. Belə çıxır ki, banklardan götürülən əmanətlər əsasən dollarda yatırılmış əmanətlər olub.

Qeyd edək ki, Yanvar ayında banklardakı əmanətlərin 83,5%-i xarici valyutada idi.

DOLLARDAKI ƏMANƏTLƏR AZALIB "Marja" Mərkəzi Banka istinadən xəbər verir ki, 01 Aprel 2016-cı il tarixində banklardakı 7 milyard 888,9 milyon manat əmanətin 19,2%-i və ya 1 milyard 511,6 milyon manatı milli valyutada,

Çinin valyuta ehtiyatları iki aydır artır

Çinin valyuta ehtiyatı, yuana qarşı bazar etibarının artması, yen və avronun güclənməsinin ardından ardıcıl iki ayda da yüksəlib.

Dünyanın ən böyük valyuta ehtiyatı Aprel ayında 7 milyard 89 milyon dollar artaraq 3.22 trilyon dollar çatıb. Blo

omberg-in sorğusuna qatılan iqtisadçıların proqnozlarına görə, ehtiyatların 3.20 trilyon dollar səviyyəsinə çıxması gözlənilirdi.

Bazarın yuana olan etimadı, Aprel ayında açıqlanan bəzi göstəricilərdə artım olduğuna işarə etməsi və Fedin

faiz artırmağa tələsməməsindən sonra artıb.

Analitiklər bildirirlər ki, yen və avronun ötən ay dollara qarşı yüksəlməsi və bunun da Çinin dollarda ifadə olunan bir neçə valyutada ibarət valyuta ehtiyatlarının dəyərini artırır.

Tələbələr yayda dincələ bilməyəcəklər

"Azercell Telekom" MMC-nin müvəssisləri Xəzər Universitetində keçirilən "Karyera günləri" çərçivəsində tələbələrə görüş keçirib. Şirkətin nümayəndələri ilk növbədə mövcud olan Tələbə Proqramları, o cümlədən 15 may tarixində başlayacaq "Yay Təcrübə Proqramı" haqqında tələbələrə ətraflı məlumat verib və Azercell-də işə qəbul olunmaq arzusunda olanların bütün suallarını cavablandırdılar. Görüş zamanı Azercell-də karyera qurmaq istəyən gənclərə məsləhətlər verilib və onların müdirətləri üçün xüsusi elektron ünvan yaradılıb.

Məlumat üçün bildirək ki, "Yay Təcrübə Proqramı" çərçivəsində mər-

hələlərlə seçilən gənclər 3 ay müddətində şirkətdə işləyib təcrübə qazanmaq imkanı əldə edirlər. Telekomunikasiya sahəsinin lideri olan Azercell-də təcrübə keçmək imkan tələbələrə universitetlərdə öyrəndikləri nəzəri bilikləri real iş şəraitində tətbiq etmək şansı yaradır. Bundan əlavə, tələbələr telekommunikasiya sənayesi barədə birbaşa mənbədən bilik əldə edərkən maraqlı və məsuliyyətli layihələrdə iştirak edirlər. Bu proqram gənclərin gələcək karyera inkişafına da yardımçı olur.

Qeyd edək ki, Azercell Telekom daim istedadlı gənclərə karyera qurmaqda, onlara iş aləmində öz yerlərini tapmaqda yardımçı olur. Son illər

ərzində mütləmədi olaraq Azercell-in təşəbbüsü ilə şirkət tərəfindən "Karyera günləri" təşkil edilir.

AZƏRBAYCAN İQTİSAD ELMİNİN GÖRKƏMLİ NÜMAYƏNDƏSİ

AMEA-nın müxbir üzvü, iqtisad elmləri doktoru, əməkdar elm xadimi, professor Teymur Süleyman oğlu Vəliyev onu tanıyanların, həmkarlarının, tələbələrindən çox yüksək mədəniyyətə malik ziyalı təvazökar insan, olduqca zəhmətkeş, həmişə yenilik axtaran islahatçı alim kimi qalmışdır. Unudulmaz Teymur müəllim artıq 15 ildir ki, dünyasını dəyişmişdir. Lakin 90 illik yubiley tarixindən dönüb, onun həyatını bir daha vərəqləyəndə gəldiyim nəticə belədir: böyük elm və təhsil təşkilatçısı, unudulmaz müəllimimiz, gözəl ailə başçısı Teymur Süleyman oğlu Vəliyevin həyatı və yaradıcılığı bir nümunə məktəbidir və geniş şəkildə öyrənilməyə layiqdir.

T.S.Vəliyev 1926-cı il yanvar ayının 15-də Azərbaycan Respublikasının Ağdam rayonunda anadan olmuşdur. 1944-1946-cı illərdə Ağdam rayonundakı ikiillik Müəllimlər İnstitutunda, 1947-1951-ci illərdə K.Marks adına Azərbaycan Dövlət Xalq Təsərrüfatı İnstitutunda təhsil almışdır. 1951-1954-cü illərdə bu institutun aspiranturasında təhsilini davam etdirmiş və əməksevər, yaradıcı tədqiqatçı kimi yüksək keyfiyyətə malik olduğunu elmi əsərləri və namizədlik dissertasiyası ilə təsdiq etmişdir. İqtisad elmində öz dəst-xətti, imzası ilə tanınan T.S.Vəliyev respublikada iqtisadiyyat üzrə doktorluq dissertasiyası müdafiə edən (1966) ikinci adam olmuşdur. Həmin vaxtdan alimin geniş elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyəti başlayır. O, uzun müddət respublikanın ali məktəblərində rəhbər vəzifələrdə - kafedra müdiri, prorektor işləmiş, tədqiqatçılıq fəaliyyətini tədris fəaliyyəti ilə üzvi sürətdə birləşdirmişdir. 1966-1971-ci illərdə D.Bünyadzadə adına Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun tədris işləri üzrə prorektor, 1971-1992-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin siyasi iqtisad kafedrasının müdiri, eyni zamanda, 1977-1989-cu illərdə universitetin tədris işləri üzrə prorektor olmuşdur. 1992-2000-ci illərdə yenidən Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində elmi işlər üzrə prorektor vəzifəsində çalışmışdır. Alim ömrünün axırınadək öz sevimli peşəsindən əl çək-məmiş, 2000-2002-ci illərdə BDU-nun İqtisadiyyat kafedrasının professoru kimi fəaliyyətini davam etdirmişdir.

T.S.Vəliyev iqtisad elminin inkişafında, yüksək ixtisaslı iqtisadçı kadrların hazırlanmasında, təhsil-təlim sahəsindəki xidmətlərinə görə 1981-ci ildə «Əməkdar elm xadimi» fəxri adına layiq görülmüşdür. 1983-cü ildə Akademiyamızın müxbir üzvü seçilmişdir.

Professor T.S.Vəliyev 2002-ci il aprel ayının 3-də vəfat etmişdir.

T.S.Vəliyev 350 çap vərəqindən çox olan 200-ə qədər elmi əsərin (məqalə və kitabın) müəllifidir. Onun elmi rəhbərliyi ilə 20 nəfərdən çox elmlər doktoru və namizədi dissertasiya müdafiə etmişdir. Lakin bunlar görkəmli alimin çox zəngin, olduqca məhsuldar olan həyat və fəaliyyətinin ancaq müəyyən səhifələridir. O, Azərbaycan xalqının iqtisadi fikir tarixinə respublikada nəzəri iqtisad elminin görkəmli nümayəndəsi kimi düşmüşdür.

T.S.Vəliyevin elmi yaradıcılığında diqqətə cəlb edən mühüm bir cəhət onun mürciət etdiyi mövzuların miqyası, aktual, günün tələblərindən irəli gələn mövzular olmasıdır. Tədqiqatçının yaradıcılığında bu cəhət ilk əsərlərində müşahidə olunur. Onun namizədlik dissertasiyasını kimi 1955-ci ildə müdafiə etdiyi «Cəmiyyətin əsas iqtisadi qanununun fəaliyyətinin təzahürü (Azərbaycan Respublikası təmsalında)» mövzusu o zamanlar mərkəzi inhisarında olan mövzu hesab olunurdu. Bir qayda olaraq, əyalətlərdə belə mövzuların işlənməsi arzuolunmaz sayılırdı. Görünür, müəyyən istisnalara da var imiş. Məsələn onda idi ki, T.S.Vəliyevin namizədlik dissertasiyasının rəhbəri o zaman ittifaq miqyasında tanınmış məşhur iqtisadçı alim Bəhmən Yusif oğlu Axundov olmuşdur. O da məlumdur ki, professor B.Y.Axundovu bir aspirant kimi qane etmək hər adama nəsih olmurdu. Deməli, T.S.Vəliyev yüksək elmi tədqiqatçılıq qabiliyyəti ilə və tələblərə cavab vermişdi. Alimin namizədlik dissertasiyasının adı iqtisad elminin bugünkü anlayışları ilə müqayisədə arxaik görünsə də, nəzərə alınmalıdır ki, bu ad altında insana xidmət edən iqtisadiyyatın qurulması problemləri tədqiq olunmuşdur. Bu isə aktual olaraq qalmaqdadır.

T.S.Vəliyevin uzun müddət tədqiqat obyektinə olan iqtisadi inkişaf səviyyələrinin tarazlaşması qanunauyğunluqları problemi sosial adəlatın təməli problemi hesab oluna bilər. T.S.Vəliyev bu mövzuda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş (1966) və çoxlu əsərlər nəşr etdirmişdir. Onun doktorluq dissertasiyasının elmi məsləhətçisi o zaman siyasi iqtisad sahəsində kifayət qədər tanınmış olan görkəmli sovet iqtisadçısı V.İ.Dokukin olmuşdur. «Sovet respublikalarının iqtisadi inkişaf səviyyələrinin tarazlaşması qanunauyğunluqları» (1969) fundamental monoqrafiyası və bu monoqrafiyanın ideyası əsasında 1973-cü ildə Moskvada dərs vəsaiti kimi çap olunan «Sovet respublikalarının iqtisadi inkişaf səviyyələrinin tarazlaşması» kitabının məzmununa təhlili göstərir ki, bu problem dünyanın, bu günün və həmçinin gələcəyin problemləridir. T.S.Vəliyev iqtisadi inkişaf səviyyələrinin tarazlaşmasını ədalətli, humanist cəmiyyətin əlaməti kimi verir, onun qanunauyğun olmasını təsdiqləyir. Eyni zamanda, bunun əksi olaraq kapitalizm

cəmiyyətindəki qeyri-bərabərlikdən və onun törətdiyi neqativ nəticələrdən bəhs edir.

Müasir dünya iqtisadiyyatının real mənzərəsi bu faktı bir daha təsdiq edir. Yalnız onu göstərmək kifayət edər ki, XX əsrdə yüksək və zəif inkişaf etmiş ölkələr arasında fərq artaraq 1/10-dan 1/83-ə çatmışdır. Nəticədə, ölkələr, xalqlar, dövlətlər arasında qarşılıqlı, münasibətlərdə gərginlik artır, dünyanın tarazlığı pozulur, iqtisadi mənfəətlərin toqquşması kimi ciddi hallar getdikcə daha tez-tez müşahidə edilir. Hətta müasir dünyanın böyük bələsi sayılan terrorizmin artması da inkişafın qeyri-bərabərliyi ilə bağlıdır. Deməli, prof. T.S.Vəliyevin vaxtilə sosializm üçün aşkar etdiyi tarazlı inkişaf qanunauyğunluğunun bütün bəşəriyyətə şamil edilməsinə ciddi zərurət meydana gəlir.

T.S.Vəliyev əmək bölgüsünün nəzəri və praktiki problemlərini geniş araşdırmışdır. Onun əmək bölgüsü haqqında yaratdığı təsvürlərin arxasında əslində bazar iqtisadiyyatı haqqında təsəvvürlər dayanır. Onun bu tədqiqatları sosializm və bazar, sosializm və əmtəə-pul münasibətləri, dayır qanununu məsələlərinə dair baxışlarda o dövrdə əmələ gələn yeni meylləri ifadə edir. İndiki təfəkkür müstəvisindən baxdıqda aydın görünür ki, ictimai əmək bölgüsü təbii, obyektiv bir hadisə kimi bazar iqtisadiyyatının bir atributudur. Alimin cəmiyyətin əsas iqtisadi qanunu, iqtisadi inkişafın tarazlaşdırılması qanunauyğunluqları, ictimai ərazi əmək bölgüsü problemlərinin tədqiqindən sonra dinamik inkişaf məsələlərində bəhs etməsində də ciddi bir məntiq vardır. Professor T.S.Vəliyev iqtisadiyyatın dinamik inkişafı bir bütün bir sistem şəklində öyrənən ilk iqtisadçılardan biridir. Onun monoqrafiyalarında dinamik inkişaf dedikdə, yüksək iqtisadi artım və mütərəqqi struktur dəyişiklikləri nəzərdə tutulur. Vaxtilə T.S.Vəliyevin tədqiq etdiyi dinamik inkişafda bu bu atributları vardır. Üstəlik, o zaman dinamik inkişafa digər başqa göstəricilər də daxil edilmişdi. Qeyd edək ki, bu gün ölkəmizin dinamik inkişafı müstəqilliyi qorumağın şərti kimi çıxış edir, birtərəfli (neftiyönlü) inkişafın aradan qaldırılması şərtləndirir. Deməli, problem aktuallığını heç də itirməmişdir.

T.S.Vəliyevin elmi yaradıcılığında xalqın iqtisadi fikir tarixinin araşdırılması xüsusi bir istiqamət təşkil edir. Onun elmi redaktorluğu və müəllifliyi ilə 1987-ci ildə rus dilində «Azərbaycan iqtisadi fikir tarixinin öçerkləri» kitabı nəşr olunur. Daha sonra onun müəllifliyi ilə «XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycan iqtisadi fikir tarixindən» (1994) kitabı, 1996-cı ildə isə A.Həsənovla birlikdə «Azərbaycan iqtisadi fikir tarixi» kitabı işıq üzü görür. Bu kitablarda T.S.Vəliyevin mürciət etdiyi mövzular «Kitabi-Dədə-Qorqud» dastanlarında iqtisadi və sosial həyat motivləri, M.F.Axundovun, H.B. Zərdabinin, Z.Marağayının iqtisadi fikirləri olmuşdur. Azərbaycan iqtisadi fikrində bu mövzuların bir çoxu əvvəllər professor Ə.Fəracov, prof. B.Y.Axundov, prof. M.Mustafayev tərəfindən işlənmişdi. Lakin bu sahədə yeni dövrün tələblərinə uyğun sistemli tədqiqat aparmaq professor T.S.Vəliyevin qismətinə düşmüşdür. Şübhəsiz, bu sahədə də tədqiqatları bitirmiş hesab etmək olmaz. Adı çəkilən görkəmli iqtisadçı alimlərin Azərbaycan iqtisadi fikri ilə əlaqədar tədqiqatları davam etdirməlidir. Bu, professor T.S.Vəliyevin də bir arzusu idi.

T.S.Vəliyev reformator iqtisadçı idi. O, yeniliyə tez adaptasiya edən, yeniliyi qiymətləndirən iqtisadçı olmuşdur. Alimin yaradıcılığında islahatçılıq meylləri hələ sovet dövründən (XX əsrin 80-ci illərindən) müşahidə olunurdu. Bu fikri çoxlu faktlarla sübuta yetirmək olar. Onlardan birinə diqqət yetirək: T.S.Vəliyevin 1989-cu ildə «EA-nın Xəbərləri» jurnalının iqtisadiyyat seriyasında «Sosializm şəraitində rəqabət məsələsinə dair» məqaləsi çap olunur. Artıq 1988-ci ildə SSRİ Ali Sovetinin sessiyalarında birində sosializmdə rəqabətin mövcudluğu etiraf olunmuşdu. O zamana qədər rədd olunan və ancaq kapitalizmə aid edilən bu mühüm iqtisadi hadisənin planlı iqtisadiyyat şəraitində elmi şərhini vermək lazım idi. Bu vəzifəni yerinə yetirən iqtisadçı alimlərdən biri də prof. T.S.Vəliyev oldu. O, rəqabətin əmtəə-pul münasibətlərinə xas olan kateqoriya olmasını bir daha əsaslandırdı. Sosializmdə onun təbiətini araşdırdı. Müəllifin fikrinə görə, so-

sializmdə rəqabətin hərə-kəterici qüvvəsi xalqın həyat səviyyəsinin yüksəlməsidir. Sosializmdə rəqabətin qəbul olunması bazarın obyektivi rolunu qiymətləndirmək demək idi. Artıq iqtisadi nəzəriyyə sübut edirdi ki, plan nəinki bazarla zidd deyil, əksinə bazar vasitələrindən istifadə olunanda, o, etibarlı, daqiq və praktik olur. Alimin yaradıcılığında əksini tapan bu cür faktları, əlbəttə, artırımaq da olar.

T.S.Vəliyevin elmi fəaliyyətində müstəqillik illərini xüsusi bir mərhələ kimi qiymətləndirmək lazımdır. Bu dövrdə onun yazdığı kitab və məqalələr üçün yeni bir təfəkkür tərzini xarakterizə edir. Bu kitab və məqalələr içərisində «İqtisad elminin nəzəri əsaslarının tarixi təkamülü» (1999) kitabını xüsusi qiymətləndirmək və təhlil etmək lazım gəlir. Bu kitab, hər şeydən əvvəl, zəngin ədəbiyyat mənbələrinin təhlili və şərhli ilə diqqətə cəlb edir. Kitabda metod, metodologiya məsələlərinə dair mövcud baxışların nəinki ümumiləşdirilmiş ifadəsi var, həmçinin bu baxışların inkişafına bir nəzər, onların müasir elmin tələblərinə uyğunluq dərəcəsinə müəllif münasibəti vardır. Kitabın ən böyük məziyyətlərindən biri odur ki, burada iqtisad elminin təməl anlayışları – ictimai-iqtisadi formasiya, mülkiyyət, kapital, dəyər, məhsuldar qüvvələr, əmək bölgüsü, qiymət hadisələrinə dair nəzəri baxışların təkamülü araşdırılmışdır.

Müasir iqtisad elmi bir çox paradoksları ilə səciyyələnir. Ölkəmiz bazar iqtisadiyyatına keçir. Dünya isə «bazar fundamentalizmi»ni təhlükə sayır və ondan qaçır. Bu aralıqda «açıq marksizm» ideyası ortaya çıxır. Çox maraqlıdır ki, T.S.Vəliyevin yeni dövr yaradıcılığında bunlar gerçəkdən hiss olunur. Biz bunu onun bazar iqtisadiyyatına dair yazılırlarından görürük. O, çox həssaslıqla, bir az da ehtiyatla bazarı yox, istehsal, məhsul istehsalı bağlılığına ifadə edir. T.S.Vəliyev sivilizasiya müddətində iqtisadiyyatın əsərinin inkişafı ilə, həm də təkcə əsərinin deyil, maddi istehsal sahələrinin əhəngdar inkişafı ilə üzvü surətdə bağlı olduğunu göstərir. Digər tərəfdən dövlətin təsiri ilə «bazar fundamentalizminin məhdudlaşdırılması ideyasına üstünlük verir. O, yazır: «O ölkələrdə ki, dövlət, hökumət iqtisadiyyatda müəyyən dərəcədə nəzəmləmə siyasəti aparıb və keçid dövründən sonra da aparır, onlarda ümumi mütərəqqi meyllər daha çox üstünlük təşkil edir.

T.S.Vəliyevin müstəqillik illərində mürciət etdiyi və tədqiqat obyektinə olan mühüm məsələlərdən biri infrastrukturlardır. Alimin bu məsələyə mürcət etməsi təsadüfi deyil. Özünlün qeyd etdiyi kimi, infrastrukturların inkişafı insanların həyat səviyyəsinə bilavasitə təsir edən məsələdir. Digər tərəfdən bu məsələ keçmiş SSRİ-də, o cümlədən Azərbaycanda nisbətən diqqət-dən kənar qalmışdır. Görünür, bu problemim alimə doğma olan iqtisadi inkişaf səviyyələrinin tarazlaşması və ictimai əmək bölgüsü məsələləri ilə yaxınlığı, onların məntiqi bağlılığı da onun tədqiqat obyektinə çevrilməsində az rol oynamayıb. Prof. T.S.Vəliyevin sosial infrastrukturların haqqında irəli sürdüyü elmi mülahizələri bu gün Azərbaycanda, demək olar ki, tam gerçəkləşdirilmişdir.

T.S.Vəliyevin əsərləri nəinki elmi məzmununa görə, həm də istinad mənbələrinə görə kifayət qədər dünyəviyyəli və millilik elementlərinə malikdir. Elə infrastrukturların haqqında olan kitabı götürək. Burada ən vacib məqamlarda fikrin izahı və əsaslandırılması üçün dünya miqyaslı iqtisadçıların – A.Smit, K.Marks, A.Marşal, P.Samuelsən, R.Kouz, U.K.Mitçel, T.Veblen və onlarla başqa alimlərin yaradıcılığına mürciət etməklə bərabər, N.Tusi, İbn Xəldun, M.K.Atatürk, Ş.M.Xiyabaninin də əsərlərindən yerli-yerində istinadlar gətirilir. Bu istinadların hamısı ibrətamizdir və oxucunun dünya-görüşünü artırır.

T.S.Vəliyevin tədqiqatlarında iqtisadi hadisələr əsasən nəzəri-metodoloji aspektlərdən araşdırılır. Lakin bu hadisələrin faktlarla konkretləşdirilməsi də diqqətdən kənar qalmır. Onun Azərbaycanın iqtisadi problemlərinə mürciəti, respublikada aparılan iqtisadi islahatlarla əlaqədar yazdığı çoxsaylı məqalələri bu fikri təsdiq edir. Deməli, alim nəzəriyyə namına nəzəriyyə ilə məşğul olmamışdır. Sovet dövrünün sonlarında mövcud olmuş ifrat nəzəriyyəçilik meylləri, praktikiada uzaqlaşma halları tədricən aradan qalxır. İqtisadi fikrimizdə nəzəriyyə və praktikanın qarşılıqlı əlaqəsi məsələsi öz düzgün həllini tapır.

Professor T.S.Vəliyev 1953-cü ildən başlayaraq ömrünün axırınadək respublikamızın müxtəlif ali məktəblərində siyasi iqtisaddan (iqtisadi nəzəriyyədən) mühazirələr oxumuşdur. Əlli illik bir dövr ərzində dərs demək, dərslilər, lüğətlər, monoqrafiyalar nəşr etməmək, iqtisad elminə təşkilat rəhbərlik etməklə belə demək olar ki, xalqın iqtisadi təfəkkürünün formalaşmasında müstəsna rol oynamışdır. Onun dərslik yaradıcılığı sahəsində xidmətlərini xüsusilə qeyd etmək lazım gəlir. Alim hələ 1955-ci ildə SSRİ-də ilk siyasi iqtisad dərslisinin hazırlanmasında iştirak etmişdir.

T.S.Vəliyev bu sahədəki fəaliyyətini ömrünün axırınadək davam etdirmişdir.

Sovet dövründə siyasi iqtisad Kommunist Partiyasının bilavasitə diqqətində və nəzarətində olan ideoloji bir fənn hesab olunmuşdu. Ona görə də mərkəzdə nəşr olunan dərsliləri tərcümə etmək lazım gəlmişdir. Professor T.S.Vəliyev XX əsrin 70-80-ci illərində Moskvada nəşr olunmuş siyasi iqtisad dərslilərinin ana dilinə tərcüməsini təşkil etmiş, onların elmi redaktoru olmuşdur.

Azərbaycan dilində siyasi iqtisad terminlərinin düzgün işlədilməsinə nail olmaq və tərcümə işlərini uğurla yerinə yetirmək üçün prof. T.S.Vəliyev A.Həsənovla birlikdə ilk dəfə olaraq «Rusca-azərbaycanca siyasi iqtisad terminləri» (1983) sözlüyünü hazırlamışdır. İqtisadiyyat ixtisasını seçmiş gənclər üçün bu gün də stolüstü kitab olan A.V.Anikinin «Elmin gəncliyi» (1986) kitabının Azərbaycan dilində çap olunması T.S.Vəliyevin təşəbbüsü və redaktorluğu ilə mümkün olmuşdur.

Azərbaycanın müstəqillik əldə etməsi ilə yaranan imkan və şəraitdən istifadə edərək T.S.Vəliyev özünün dərslik yazmaq təşəbbüsünü həyata keçirmişdir. Azərbaycan dilində, yeni dövrün tələblərinə cavab verən, yeni iqtisadi təfəkkürü formalaşdırın dərslik yazmaq zərurətini dərk edərək professor T.S.Vəliyev belə bir dərsliyin hazırlanmasına nail olur. Onun təşkilatçılığı, redaktorluğu və bilavasitə müəllifliyi ilə Azərbaycanın bir qrup iqtisadçıları tərəfindən iqtisadi nəzəriyyə dərsliyi yazılır. 1995-ci ildə nəşr olunan bu dərsliyin sonralar yeni nəşrləri çap olunur. Qeyd edək ki, bu gün Azərbaycanda nəzəri iqtisadın tədrisində T.S.Vəliyevin ümumi redaktorluğu ilə hazırlanan iqtisadi nəzəriyyəyə dair iki dərslik (ADİU və BDU-da hazırlanan dərslilər), həmçinin N.Məmmədovla birlikdə yazdığı orta məktəblərin IX-XI sinifləri üçün «İqtisadiyyatın əsasları» (1997) dərsliyi iqtisadi elmi dünyagörüşü funksiyasını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirməkdədir. Bu dərslilərin məziyyətlərini göstərmək iqtisadiyyatda olmasa da, qeyd etməyi lazım bilir ki, onlar iqtisad elminə millilik götürmək baxımından ilk uğurlu addımlar hesab oluna bilər. Millilik elementləri iqtisadi nəzəriyyə dərsliyinin predmet və metodu mövzusunda başlayaraq, Azərbaycan iqtisadiyyatının materialları ilə zənginləşdirilən əksər mövzularda hiss olunur. Şübhəsiz, bu, uğurlu bir başlanğıcdır.

Professor T.S.Vəliyev miqyaslı alim idi. Onun nüfuzu ancaq respublika səviyyəsi ilə məhdudlaşmırdı. O, dəfələrlə xarici ölkələrdə (Danimarka, Çexoslovakiya, Rumıniya, İtaliya, Fransa, Türkiyə və s.) ezam olunmuşdur. Vaxtaşırı olaraq Moskva, Leningrad və digər şəhərlərdə keçirilən elmi məslisələrdə iştirak etmişdir. O zaman Sovet İttifaqında iqtisadi nəzəriyyə sahəsində ən nüfuzlu elmi jurnal sayılan «Gonomieskie nauki» jurnalının uzun müddət (1972-1987) redaksiya heyətinin üzvü olmuşdur. Onun bu jurnalda çap olunan bir sıra məqalələri dövrün ən aktual mövzuları sırasında idi.

Prof. T.S.Vəliyevin həm elmi yaradıcılığında, həm ali təhsil müəssisələrində yüksək vəzifələrdə fəaliyyətində humanizm, səliq, xeyirxahlıq, zəhmətsevərlik kimi keyfiyyətləri aydın şəkildə özünü göstərir. Onun öz millətə, xalqına bağlılığı, millət təəssübkeşliyini xüsusilə göstərmək lazımdır. Bir neçə fakt gətirmək istəyirik: 1980-ci illərin axırlarında keçmiş Sovetlər İttifaqında ayrı-ayrı millət və xalqların ictimai təfəkkürünün doğru-düzgün qiymətləndirmək üçün nisbətən münbit bir şərait əmələ gəlmişdi. Teymur müəllim təcili olaraq bir qrup yaradır, ona rəhbərlik edir və Azərbaycan xalqının iqtisadi fikir tarixinə dair qısa bir zamanda heç olmazsa, qərnək şəkildə bir kitab yazmaq vəzifəsini qarşıya qoyur. Kitabın həm də rus dilində yazılması məsləhət götürür. Məqsəd Azərbaycan xalqının iqtisadi fikrinin tarixən qədim və zəngin olmasına ittifaqda yaşayan bütün millət və xalqlara bəyan etmək və o zaman mövcud olan köhnə stereotipləri qırmaq idi. Alim öz məqsədinə çatır. 1987-ci ildə Azərbaycan xalqının iqtisadi fikir tarixini ilk dəfə olaraq sistemli və tam əks etdirən kitab işıq üzü görür. İkinci fakt: 1988-ci ildə Qarabağ münəqişəsi başlandı. Münəqişənin ilkin səbəbi kimi əsasən ermənilər yaşayan Dağlıq Qarabağın sosial-iqtisadi cəhətdən Azərbaycanın digər ərazilərindən geri qaldığı göstərilirdi. Bu barədə qatı millətçi, avantürist, fırıldaqçı akademik Aqanbeyyanın Fransada yalana söykənən bəyanatı yayılır. Respublikanın o vaxtkı rəhbərliyi tərəfindən məqsəddünyun hesab edilməmə, buna tutarlı faktlar və elmi araşdırma-larla cavab vermək lazım gəlir. T.S.Vəliyevin başçılığı və təşəbbüsü ilə respublikada «Azərbaycan SSR-in Xalq Təsərrüfatı Kompleksinin formalaşması və inkişafı» mövzusunda elmi konfrans keçirilir. Konfransda Dağlıq Qarabağın sosial-iqtisadi cəhətdən Azərbaycanın digər əraziləri kimi tarazlı inkişaf etdiyi elmi, statistik dəlillər bir daha aşkar olunur. Konfransın rus dilində olan materialları bütün keçmiş Sovetlər İttifaqına yayılır. İqtisadçı alimlər, necə deyirlər, sözlərini vaxtında deyirlər. Siyasətçilər isə ...

T.S.Vəliyev elm və tədrisi qovuşduran, bunu çox yaxşı bacaran, bu sahədə böyük uğurlar əldə edən alim idi. Ola bilər mübahisəli görünsün, adətən, iqtisadçı alimlərimizin əksəriyyəti ya elmə, ya da tədrisə üstünlük verirlər. Bu sahələrin hər ikisi isə professor T.S.Vəliyevin diqqət mərkəzində idi və hətta gündəlik fəaliyyətinə daxil idi. Bununla əlaqədar, o zaman iqtisadçıların çox mütəbər elmi məclisi olan Bakı seminarlarını xatırlamaq olmaz. Bu seminarlarda siyasi iqtisad elminin ən aktual problemləri vaxtaşırı müzakirə olunurdu. Seminarların böyük təşkilatçısı, aparıcısı, burada tez-tez məruzə edən professor T.S.Vəliyev idi. Bu seminarlarda təkcə Azərbaycan iqtisadçıları deyil, keçmiş İttifaqın ən məşhur iqtisadçı alimləri də iştirak edirdilər.

Teymur müəllimin zəhmətsevərliyini bir nümunə kimi qiymətləndirmək lazımdır. Ondən işdə intizamlılığı, səmimi ünsiyyət qaydalarını, kollektiv birləşdirmək, idarəetmə yollarını, əmələ gələn narazılıqları yoluma qoymağı, gözəl ailə başçısı olmağı və ümumiyyətlə, həyatda çox şeyi öyrənmək olardı. Teymur müəllimin alim həyatında maraqlı olan bir də o idi ki, tədqiqatçı hər gün, ay, il üçün əsas işini müəyyən edir və bütün diqqətini də ona verir. Kollektiv monoqrafiyaların, dərslilərin elmi redaktoru olarkən müəllifləri vaxt itirməməyə, işləməyə və yəndə işləməyə sövq edirdi.

Teymur müəllimin insanları tanıması və qiymətləndirməsi də ibrətamizdir və bir məktəbdir. O, çox həssas insan idi. İnsanlara münasibətində, həyat tərzində bir əsilzadəlik var idi. Hər kəsə öz işinə, qabiliyyətinə, hərə-kətlərinə görə qiymət verərdi. O, insanları tanımağı bacarırdı. Bu bacarığı da ona yaxşı rəhbər, idarəedən imici gətirmişdi. O bütün məsələləri səbirlə, təmkinlə, özünəməxsus mülayimliklə həll edirdi. Teymur müəllimin ailəliyi, ziyallığı, təşkilatçılığı onun uzun müddət vəzifələrdə çalışması üçün əsas yaratmışdı. Onun dövründə Bakı Dövlət Universitetinin Siyasi İqtisad kafedrası böyük nüfuz və əda malik idi. Respublikanın digər ali məktəblərinin Siyasi İqtisad kafedraları üçün istinad kafedrası idi. T.S.Vəliyevin sədrliyi ilə bu kafedranın nəzdində 1988-1991-ci illərdə siyasi iqtisad üzrə hətta müdafiə şurası fəaliyyət göstərmişdir. Bu gün Bakı Dövlət Universitetində İqtisadiyyat fakültəsi çox uğurla fəaliyyət göstərir. İqtisadiyyat üzrə bakalavr, magistr, fəlsəfə doktoru, elmlər doktoru səviyyəsində yüksək ixtisaslı elmi kadrlar hazırlanır. Burada iqtisadi təhsilin beşiyi başında dayananlar – Balabəy Həsənbəyov, Əliqulu Fəracov, Bəhmən Axundov, Həsən Dadaşov, Bəhmən Axundov, Yusif Məmmədov və Teymur Vəliyev çox ehtiramla xatırlanır. Prof. T.S.Vəliyevin 90-cı illərdə BDU-da iqtisadi nəzəriyyə qrupu üzrə təhsilin təşkilində müstəsna xidmətləri heç zaman unudula bilməz. Ümumiyyətlə, professor T.S.Vəliyev hansı universitetdə və kafedrada fəaliyyət göstərirdisə, ora nəzəri iqtisad elminin sanki mərkəzinə çevrilirdi. Alimin Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində fəaliyyət göstərdiyi illərdə bura Bakı seminarlarının mərkəzinə çevrilir. Bu universitetdə «İqtisad elmləri: nəzəriyyə və praktika» jurnalı kimi iqtisadiyönlü ciddi dövrü nəşr fəaliyyəti başlayır.

Professor T.S.Vəliyevin həyatını gərgin yaradıcılıqlı illəri kimi səciyyələndirmək olar. O, uzun müddət iqtisadi profilli bir çox jurnalları redaktoru, redaksiya heyətinin üzvü, ixtisaslaşdırılmış müdafiə şuralarının sədri, həm sədri və üzvü, dissertasiya müdafiə edələrin bir çoxunun rəhbəri, opponent olmuşdur. Fransız şairi A.Lamartinin «Hayatın mənası aramsız axtarışlardan ibarətdir» ifadəsini prof. T.S.Vəliyev də şamil etmək çox yerinə düşür. Onun kimi alim, ziyalı, şəxsiyyətə həmişə, bu gün isə daha çox ehtiyac vardır.

Müstəqil Azərbaycanın müəkkəmlə milli iqtisadi inkişaf modelinin işlənilib hazırlanması, həm də heç bir kənar qüvvənin - beynəlxalq təşkilatın, ölkənin, xarici müttəxəssisin təsiri olmadan, azərbaycançılıq ideologiyasına – azərbaycançılıq, müasirlik və islamçılıq dəyərlərinə əsaslanaraq hazırlanması vacibdir. Bu modelin elmi-nəzəri prinsiplərinin müəyyən-ləşdirilməsi üçün professor T.S.Vəliyevin əsərləri faydalı ola bilər.

Professor T.S.Vəliyevin elmi yaradıcılığını qiymətləndirərkən təsəvvürümüzdə bir həqiqət canlanır: iqtisad elminin yeni yüksəlişi olmadan Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcəyi yoxdur. Hörmətli müəllimimiz, unudulmaz insan T.S.Vəliyevin bu sahədəki yorulmaz, işıqlı fəaliyyəti uğurla davam etdirilməlidir.

Xosrov Kərimov, BDU-nun dosenti

ERMƏNİLƏR ÖZ MİLLƏTİNƏ NECƏ NİFRƏT EDİRLƏR, YAXUD MƏŞHUR ADAMLARIN ERMƏNİLƏR HAQQINDA FİKİRLƏRİ

(əvvəlki ötən sayımızda)

“Tələbə Patkanova cənab Marr vəd edir ki, ermənilərin xeyrinə gürcülərdən bir şey qoparsınlar və bunun ermənilərə məxsus olmasını sübut etsinlər. Onun fikrincə, məşhur gürcü poeması olan “Pələng dərisi geymiş pəhləvan” ermənilərdən götürülən əsərdir. Bu, erməni siyasətçilərinə lazımdır, çünki özünün mövcud olduğu bütün dövrlərdə ermənilər xalq mədəniyyətinin çiçəklənməsini sübut edən güclü siyasi əsərə malik olmamışlar. Rusiya ictimaiyyəti yaxşı erməni ədəbiyyatının olmasına inandırmağa çalışan Yuriy Veselovskinin və ona bənzər ədəbiyyatçıların söylərinə baxmayaraq, bu işdə boş sözlərdən uzağa getmək mümkün deyil. Ona görə ki, nə qədər çalışsansa-çalış, belə bir şey yoxdur”.

Tarixçi A. Anninski XIX əsrin sonunda yazırdı: “Qədim ermənilərin əvvəlki siyasi gücü və mədəniyyətin vacibliyi haqqında heç bir sübutların olmaması ilə əlaqədar belə fərz etmək olar ki, onlar həm siyasi gücə, həm də mədəniyyətə malik olmamışlar. Görünür, ermənilər həmişə azsaylı və vəhşi tayfa olmuşlar. Heç bir zaman tam siyasi müstəqilliyə malik olmamışlar. Ermənilərin bədii yaradıcılığının biabırçı yoxsulluğu məhz bununla əlaqədardır. Elm haqqında danışımaqdan ümü-

miyyətlə söhbət gedə bilməz. Ermənilər özlərinin mövcud olduğu bütün dövrlərdə özünəməxsus heç nə yaratmamışlar”.

Tədqiqatçı V. Elixovskaya

yazırdı: “Bütün dünyaya səpələnmiş ermənilər birlikdə yaşadıkları xalqların adətlerini, geyimlərini, ənənələrini mənimsəyirlər. Türkiyədə erməniyi türkdən fərqləndirmək olmur, İranda erməni tipik farsdır”.

MƏŞHURLARIN FİKİRLƏRİ

Böyük Əmir Teymur demişdir: “Tarix məni 2 şeydə bağışlamayacaq: bir, etnos kimi erməniləri məhv etmək istəməyimdə; ikincisi, bunu etməməyimdə. Doğrudur, ermənilər arasında yaxşılıqları var, lakin bütövlükdə pis və iyrənc xalqdır. Heç vaxt öz fikirlərini üzə deməyəcəklər, buna görə də mədəni görünür, lakin fürsət düşəndə sənəni başını kəsər”.

Aleksandr Düma (Ata) “Qafqaza səyahət” əsərində yazır: “Ermənilər həmişə erməni dinindən fərqlənməyə xidmət edən başçıların hakimiyyəti altında yaşamışlar. Nəticədə, onlar öz fikirlərini, hissələrini və niyyətlərini gizlədən insanlara, fırıldaqçılara və yalançılara çevrilmişlər”.

İngilis səyahətçisi Vilson: “Ermənilər tamahkar, xəsis, acgöz və alçaqdırlar, heç kimə hörmət etmirlər. Onlar hər hansı xırda bir şeyi şişirtməkdə ustadırlar, fitnə-fəsad, intriqa həvəskarlarıdır”.

İlçevrə mənşəli yəhudi Adam Mets xilafətini tarixini və mədəniyyətini işıqlandıraraq yazırdı: “Ermənilər ağdərilərdən olan ən pis qullardır, necə ki, zəncilər qaradəriliyərdən olan ən pis qullardır. Onlar eybəcər ayaqlara malikdir, onlarda utancaqlıq yoxdur, oğurluq çox yayılmışdır... Onların təbiəti və dili kobuddur. Əgər erməni qulunu heç olmasa, bir saat işsiz qoysanız, onda onun təbiəti həmin an onu pisləyər, şərsə sövəcəkdir”.

Gürcü yazıçısı və mütəfəkkiri İlya Çavçavadze yazırdı: “Əlahəzrət, ermənilərin mərkəzi rus torpaqlarına köçürülməsinə icazə verməyin. Onlar elə tayfadandırlar ki, bir neçə on illiklər yaşadqan sonra bütün dünyaya qar çəkəcəklər ki, bu torpaq bizim atalarımızdır və babalarımızdır”.

Gürcü yazıçısı Serqi Sadçaya yazırdı: “Ermənilər aslan deyillər, daha güclü xalqlara

qulluq edən çaqqallardır”.

Almaniyalı ictimai xadim və yazıçı Kolmer fon der Qols “Anadolu eskizləri” əsərində yazırdı: “Anadolunun əyalətlərində yaşayan əhalinin əsas kütləsini taniyanlar yunanlara həqarət etməyə, ermənilərə nifrət etməyə, türklərə isə hörmət etməyə və sevməyə tez öyrəşirlər. Yerli atalar sözü olan “Yunan iki yəhudini aldadır, erməni isə iki yunanı aldadır” hər yerdə özünü doğruldur. Əgər Anadolunun hər hansı bir yerində sizi aldadırlarsa, onda dəqiqliklə demək olar ki, siz erməni ilə görüşmüşünüz. Türklə işim olan zaman mən hər hansı bir yazılı müqavilədən yan keçirəm, çünki yalnız onun sözləri kifayətdir. Yunanla və ya levantiyalı ilə (levantiyalılar - Livan və Suriya ərəblərinin tərkibində demoqrafik qrupdur, yerli əhali ilə qarışan səlib yürüşü dövrünün avropalı köçkünlərinin əcdadlarıdır) işim olan zaman mən yazılı müqavilə bağlayıram, çünki onlarla işi başqa cür etmək olmaz. Ermənilərlə isə mən həttə yazılı təsdiq edilmiş iş də görmürəm, çünki ermənilərin intriqaçılarından və yalanlarından həttə yazılı şərt də qoruna bilməz”.

Amerikalı tarixçilər Justin və Kerolin Makkarti yazırdılar: “Ermənistanın müasir ərazisi ermənilərə yox, azərbaycanlılara məxsusdur. Məhz bu səbəbdən Ermənistan ərazisindəki coğrafi adların böyük bir hissəsi azərbaycanlılara aiddir”.

F.M. Qarayev, BDU-nun dosenti

İqtisadi terminlərin mənşəyi haqqında araşdırmalar

VI məqalə

Ötən məqalədə mənşəyini Hind-Avropa dilləri ailəsinin Roman qrupuna daxil olan dillərdən götürən “market” sözü haqqında kiçik araşdırmalara əsaslanaraq “marketing” sözünün etimologiyasına nəzər salaraq.

Market sözünün isim forması olan marketing sözü, 1560-cı illərdən bəri almaq və satmaq, alış-satış mənasında, 1701-ci ildən isə “market”dən alınmışdır. Nəhayət, 1897-ci ildən bəri marketing sözü əmtənin istehsalından istehlakçıya reklam və satış məqsədilə ötürülməsi prosesi kimi başa düşülür. Müasir dövrdə marketing termininə mütəxəssislər bir neçə tərif vermişlər. Marketing baxış prizməsini təyin etdikdən sonra üç qrup marketoloq bu termin üzərində çalışmışdır.

I qrupa aid olan mütəxəssislər marketing idarəetmə kimi yanaşır, onu müəssisənin fəaliyyətində bazarla əlaqəli bütün qərarların birbaşa olaraq istehlacının tələb və istəklərinə uyğun şəkildə təşkil edilməsi kimi qeyd edirlər.

II qrupa daxil olan mütəxəssislər isə marketingə vasitə kimi baxaraq onu bazarda xüsusi tədbirlər vasitəsilə müəssisənin istehsal etdiyi məhsulun və ya xidmətin rəqabət qabiliyyətini artırmaq üçün görülən işlər, tədbirlər toplusu kimi nəzərdən keçirirlər.

III qrup belə hesab edir ki, müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətində düzgün qərarların verilməsi üçün sistemləşdirilmiş araşdırma prosesinin aparılması marketingdir. Sonuncu qrupun verdiyi təriflə marketingə iqtisadi metod kimi yanaşılmışdır. Böyük İqtisadi Ensiklopediyaya əsaslanaraq, marketingin yuxarıda sadalanan keyfiyyətlərinin cəmləşdiyi vahid tərif ortaya

çıxır: “Fərdlərin və insan qruplarının digərləri ilə dəyər yaratmaq və bazarda mübadilə etmək vasitəsilə öz ehtiyac və tələbatını ödədikləri sosial və idarəetmə prosesinə marketing deyilir. Müasir marketing işgüzar ünsiyyətin sosial və etik normalarının, istehlakçılardan və bütövlükdə cəmiyyətin mənafeyi naminə vicdanlı kommersiya fəaliyyəti qaydalarının məcmusudur”.

Depozit sözü Roman dilləri qrupunun çadğas dövrümüz üçün ölü dili sayılan latın dilindəki depone felinin isim (depositum) formasıdır. Depone feli tərcümədə kənara qoymaq, yerləşdirmək, yatırımla mənasını verir. Sözlün ön şəkilçi vəziyyətində çıxış edən de - hissəsini götürsək, positus sözlündən yaranan position, yəni mövqə, vəziyyət sözlünün də depozit sözü ilə əlaqəli olduğunu görürük. Bu termin omonim termin sayılır, yəni eyni termin həm iqtisadiyyat, həm də geologiya elmində işlənir. İqtisadiyyat elmində 1737-ci ildən işlənən bu söz, bir qədər sonra, 1781-ci ildən başlayaraq geologiya elmində işlənir.

Depozit banklara və əmanət kassalarına qoyulan əmanət, kredit idarələrinə saxlanmaq üçün verilən qiymətli kağız, Birjaya üzvü tərəfindən Hesab-

lama Palatasına, müqavilə qeydiyyata keçən zaman müştərilər tərəfindən brokerə ödənilməli olan sabit məbləğin ümumi dəyərini şərtlənmiş bir hissəsi olan pul məbləğidir.

Yuxarıdakı mətnə və ümumiyyətlə son zamanlar çox istifadə olunan iqtisadi terminlərdən biri də brokerdir. Hələ XIII əsrin ortalarında soyad kimi işlənən bu söz XIV əsrin ortalarından maliyyə agentinə, xirda biznesdə, işlərdə agent mənasında işlənəməyə başlanmışdır. İngilis-Fransız dillərindəki brocour, yəni kiçik tacir sözlündən əsasını götürdüğü güman edilən broker vasitəçi, dallal kimi də dilimizə tərcümə olunur. Broker – fond, valyuta, əmtəə, əmək, sığorta və digər birjalarda valyutanın, qiymətli kağızların, işçi qüvvəsinin, əmtəənin alıcısı və satıcısı arasında bağlanan əqdə iştirak edən rəsmi nümayəndə və ya vasitəçidir. Brokerlər müxtəlif sahələr üzrə ixtisaslaşır.

Məsələn, pul bazarda maliyyə vasitəçisi kimi fəaliyyət göstərən broker dövlət istiqrazları bazarda hökumət agentinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün təyin olunan fond birjasının hökumət brokeri və s.

Hazırladı: Gülər Əzizova, ADU-nun filologiya və jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

2015-ci ilin yekunlarına görə PAŞA Bank “Azərbaycanın ən yaxşı bankı” adına layiq görülmüşdür

Vyanada “Europe Banking Awards 2015” nüfuzlu mükafat laureatlarının elan olunması üçün rəsmi mərasim keçirilmişdir. “EMEA Finance” Britaniyanın hər il nəşr edilən maliyyə jurnalının reytinginə görə ölkənin iri maliyyə institutlarından biri – PAŞA Bank “Azərbaycanın ən yaxşı bankı” elan edilmişdir.

Təntənəli mükafatlandırma mərasimində PAŞA Bankın İdarə Heyətinin üzvü Şirin Əliyevanın qeyd etdiyi kimi, Bank mükafatın alınmasını təkcə bankın və kollektivin deyil, müştərilərinin də uğuru kimi dəyərləndirir.

“Makroiqtisadi nöqteyi-nəzərdən mürəkkəb olan 2015-ci ili müvəffəqiyyətlə başa çatdırmağımızın əsas səbəblərindən biri bazar konyunkturasının vaxtında qiymətləndirilməsi və preventiv qaydada risklərin tənzimlənməsi proseslərinin gücləndirilməsidir. Müştərilərimiz ilə sıx dialoqa vaxtında təşəbbüs göstərilməsi və onların işgüzar fəaliyyəti üçün mümkün problemlərin üzə çıxarılması sahəkarların bazarda öz mövqelərini saxlamasına və möhkəmləndirməsinə, bizim isə kredit portfelinin keyfiyyətini gücləndirməyimizə imkan yaratmışdır. Avropanın bu nüfuzlu

mükafatına növbəti dəfə layiq görülməyimiz regionun sahibkarlarının PAŞA Bankın xidmətlərindən istifadə edərək peşəkar təcrübədən yararlanmaq, həmçinin öz biznes fəaliyyəti üçün lazımı maliyyə dəstəyini almaq imkanını əldə etməsi faktını təsdiqləyir”, - Ş. Əliyeva yekunlaşdırır.

Qeyd etmək lazımdır ki, keçən il də Bankın fəaliyyəti bu nüfuzlu mükafat ilə qiymətləndirilmişdir, 2011-2013-cü illər arasındakı müddətdə “EMEA Finance” PAŞA Bankı ölkənin “Ən yaxşı sərmayə bankı” elan etmişdir. Həmçinin, “Europe Banking Awards 2012” çərçivəsində

PAŞA Bank “Avropada korporativ sosial məsuliyyət üzrə ən yaxşı proqram” nominasiyası üzrə mükafata layiq görülmüşdür.

“Europe Banking Awards”ın qalibləri dünyanın aparıcı ekspertləri - maliyyə sənayesinin analitikləri və bank məsləhətçilərinin iştirak etdiyi səsvermənin nəticələrinə görə müəyyən edilir. İnkişaf etməkdə olan ölkələrin bank sektorunun təhlili zamanı aktivlərin artımı, mənfəətliklik, strateji münasibətlərin inkişafı, müştərilərə xidmət sahəsi, rəqabətə dözümlülük səviyyəsi, innovasiya məhsulları istiqaməti və s. meyarlar nəzərə alınır.

Velosipedlə dünya səyahətinə çıxan azərbaycanlıya Bakcell şirkətindən dəstək

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Aparıcı Mobil İnternet Proвайderi Bakcell şirkəti bildirir ki, velosipedlə dünya turuna çıxan azərbaycanlı səyyah Tural Abbasov səfər boyu “Bakcell”in internet, zəng və SMS xidmətlərindən istifadə edəcək. 2016-cı ilin yanvarında Bakıdan Çin istiqamətində yola düşən velosipedçi səyyah artıq 10200 km-dən çox məsafə qət edərək, Orta Asiyadan keçib. Hazırda Taylandda olan Tural “Bakcell”in rouminq xidməti vasitəsilə öz səyahət təcrübəsini <http://velotural.az/> və <https://www.facebook.com/velotural/>

səhifələrində bölüşür. “Səfər zamanı güvənli və keyfiyyətli mobil rabitə çox vacib amillərdən biridir. Rouminq xərclərimi öz üzərinə götürdüyünə görə Bakcell şirkətinə təşəkkürümü bildirirəm. Bu, mənim üçün maddi dəstəkdən daha çox velosiped və velosəyahət mədəniyyətinin inkişafına və təbliğinə verilən töhfədir, mənim və mənim kimi insanların işinə olan diqqətin nümunəsidir. Bu yaxşı göstəricidir və ümid edirəm ki, Azərbaycanlı başqa şirkətlər də Bakcell şirkətindən nümunə götürəcəklər”, - deyərək Tural Abbasov bildirir.

“AtaBank” yenidən “Tour d’Azerbaidjan 2016”-ya bank xidmətləri göstərdi

2016-cı il 4-8 may tarixlərində ölkəmizdə Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən “Tour d’Azerbaidjan” beynəlxalq veloturuna “AtaBank” ASC səyyar bankomati olan “AtaMatik” ilə xidmət göstərdi. 5 gün ölkəmizin Bakı, Sumqayıt, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Şamaxı, İsmayıllı, Pirqulu və digər bölgələrində “AtaMatik” iştirakçılara, azarkeş və nümayəndələrə müxtəlif növ bankçılıq əməliyyatlarından istifadə imkanını yaratmışdır. “AtaMatik” səyyar bankomati vasitəsilə hər kəs nağd pul çıxara, habelə nağdsız

ödənişlər və əməliyyatlar apara bildi. Öz müştərilərinə daim innovativ texnoloji imkanlar təqdim edən “AtaBank” ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Dəyanət Quliyev bil-

dirir ki, “AtaHolding” ASC-nin sponsoru olduğu “Tour d’Azerbaidjan” beynəlxalq veloturunda iştirakçılara bank xidməti göstərməkdən yalnız qürur duyuruq.

IDEAL DIZAYN
Daimi tərəfdaşınız

Ofis mebeli və layihələr

- Metal dolablar
- Metal stellaj sistemi
- Metal tumbalar
- Metal seyflər
- Metal masalar

Tel.: 012 480 37 55
E-mail: office@idealdizayn.az
www.idealdizayn.az

Təsisçi:
akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor: **Aytən SƏMƏDZADƏ**

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:
Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacızadə, Ədalət Muradov, Elşad Səmədzadə, Müşfiq Atakişiyev, Mirdamət Sadiqov, Mehriban Alişanova, Xan Hüseyin Kazımlı, Məhiş Əhmədov, Amil Məhərrəmov, Rüfət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Cahangir Qocayev.

Kompyuter mərkəzinin direktoru:
Oqtay ORUCLU
oktay_oruc@mail.ru

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: 566-09-60
Ünvanı şöbə: 514-14-27 (faks)
Mühasibatçılıq: 566-63-08

Dərc olunan materiallarda fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir.
“İQTİSADİYYAT” qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılmış və səhifələnməmiş, “Zaman-Azar” MMC firmasının mətbəəsində çap edilmişdir.
Lisensiyası: 022201 İndeks: 0355 Tiraj: 3400